

NESLUŽBENI PROČIŠĆENI TEKST

Zakon o obrani

Vrijedi od 13. studenoga 2025.

Strojno pročišćen iz: NN 73/2013, NN 75/2015, NN 27/2016, NN 110/2017, NN 30/2018, NN 70/2019, NN 155/2023, NN 136/2025

Ovo je neslužbeni pročišćeni tekst, izrađen strojno iz akata objavljenih u Narodnim novinama. Mjerodavne su objave u Narodnim novinama. Objavljen je pod licencom CC BY 4.0.

Izvezen sa slovozakona.hr/zakon/zakon-o-obrani/

Sadržaj

Glava I. TEMELJNE ODREDBE	4
Glava II. NADLEŽNOSTI TIJELA DRŽAVNE VLASTI I UPRAVE U PODRUČJU OBRANE	6
1. Hrvatski sabor	6
2. Predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik oružanih snaga	7
3. Vlada Republike Hrvatske	8
4. Vijeće za obranu	8
5. Ministarstvo obrane	9
Glava III. DUŽNOSTI I PRAVA DRŽAVLJANA U OBRANI	13
1. Vojna obveza	13
3. Služenje u ugovornoj pričuvi	36
4. Radna obveza	37
5. Radna pomoć	38
6. Materijalna obveza	38
7. Ostala prava i obveze	39
Glava IV. ORUŽANE SNAGE	40
1. Zajedničke odredbe	40
2. Uporaba oružanih snaga	41
2.1. Uporaba Oružanih snaga u ratnom stanju	42
2.2. Uporaba Oružanih snaga u stanju neposredne ugroženosti	42
2.3. Prelazak granice i djelovanje Oružanih snaga preko granica Republike Hrvatske	42
2.4. Upućivanje zahtjeva za pomoć u obrani državama saveznicama	42
2.5. Uporaba Oružanih snaga u pružanju pomoći u obrani državama saveznica-	43
ma	
2.6. Uporaba Oružanih snaga u pružanju pomoći u obrani državama članicama	43
Europske unije	
2.7. Uporaba Oružanih snaga u skladu s klauzulom o solidarnosti Europske	43
unije	
2.8. Uporaba Oružanih snaga u izgradnji međunarodne sigurnosti	44
2.9. Uporaba Oružanih snaga u pružanju međunarodne humanitarne pomoći	45
2.10. Uporaba Oružanih snaga u integriranom savezničkom sustavu nadzora i	45
zaštite zračnog prostora	
2.11. Uporaba Oružanih snaga u situacijama koje zahtijevaju borbeno	46
djelovanje protiv civilnih zrakoplova	
3. Korištenje i pomoć oružanih snaga	46
4. Doprinos oružanih snaga u izgradnji i razvoju savezničkih sposobnosti i	48
zajedničke sigurnosne i obrambene politike	
5. Zapovijedanje i rukovođenje u oružanim snagama	50
6. Prijenos ovlasti operativnog i taktičkog zapovijedanja i nadzora	50
7. Popuna oružanih snaga	51

8. Mobilizacija oružanih snaga	51
9. Pripravnost oružanih snaga	51
Glava IV.a OBRAMBENO PLANIRANJE I MATERIJALNO ZBRINJAVANJE	52
1. Obrambeno planiranje u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama	52
2. MATERIJALNO ZBRINJAVANJE U MINISTARSTVU OBRANE I ORUŽANIM SNAGAMA	52
Glava V. POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE	53
1. Civilni nositelji obrambenih priprema.	53
1.a Obrazovanje i znanstvena djelatnost za potrebe obrane	54
2. Inspekcijski nadzor u području obrane	54
3. Poslovi vojnog graditeljstva	56
4. Zaštita podataka obrane.	57
5. Obavještajni, protuobavještajni i sigurnosni poslovi u području obrane.	59
6. Poslovi vojnoga pomorskog i riječnog prometa	59
7. Poslovi vojnoga zračnog prometa.	59
8. Vojnopolicijski poslovi	60
9. Komunikacijski i informacijski poslovi	62
Glava VI. PRAVA, OBVEZE I ODGOVORNOSTI OSOBA U SLUŽBI U MINISTARSTVU OBRANE I ORUŽANIM SNAGAMA.	63
Glava VII. FINANCIRANJE OBRANE.	63
Glava VIII. PREKRŠAJNE ODREDBE	64
Glava IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	66
Odredbe akata o izmjenama i odluke Ustavnog suda	68

ZAKON O OBRANI

GLAVA I.

TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se organiziranje za obranu i ostvarenje obrambene funkcije u Republici Hrvatskoj, obrambene nadležnosti tijela državne vlasti i državne uprave, demokratski nadzor, uporaba i korištenje Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Oružane snage), upravljanje, rukovođenje i zapovijedanje u Oružanim snagama, obveze jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba te dužnosti i prava državljana u području obrane.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 2.

(1) Temeljna svrha obrane je očuvanje suvereniteta, neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

(2) Obrana Republike Hrvatske može se provoditi samostalno ili kolektivno u skladu s Ustavom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustav), zakonima i sklopljenim međunarodnim ugovorima.

(3) Temeljna svrha obrane iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se i kroz sudjelovanje u izgradnji međunarodnoga mira, sigurnosti i povjerenja te ispunjavanju obveza preuzetih u sklopu kolektivne obrane Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (u daljnjem tekstu: NATO) i Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije.

Članak 3.

Temeljni pojmovi koji se koriste u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

1. Obrana je državna funkcija kojom se osigurava suverenitet, neovisnost i teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske te područje djelovanja koje obuhvaća pripremu, uporabu i korištenje snaga i sredstava u ratnom stanju, stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i miru.
2. Nositelji obrambene funkcije su tijela državne vlasti, ministarstva i Oružane snage.
3. Oružane snage Republike Hrvatske su snage organizirane za obranu Republike Hrvatske i saveznika vojnim sredstvima te za druge oblike uporabe i korištenja u skladu sa zakonom i međunarodnim pravom. Za Oružane snage Republike Hrvatske koristi se i naziv Hrvatska vojska.
4. Obrambene pripreme su mjere i aktivnosti koje poduzimaju nositelji obrambene funkcije i ostali sudionici u pripremama radi učinkovitog djelovanja u stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i ratnom stanju.

5. Stanje neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: stanje neposredne ugroženosti) je stanje sigurnosnog okruženja Republike Hrvatske u kojem postoje očiti pokazatelji izravnih operativnih priprema oružanih snaga druge države za poduzimanje postupaka i aktivnosti usmjerenih na povredu suvereniteta i neovisnosti te stanje u državi u kojem su zbog oružanoga, terorističkoga ili drugoga nasilnog djelovanja dovedeni u pitanje neovisnost ili teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske.
6. Ratno stanje je stanje u državi u kojem su zbog oružanog djelovanja druge države, terorističkoga ili drugoga nasilnog djelovanja većeg opsega izravno dovedeni u pitanje suverenitet, neovisnost ili teritorijalna cjelovitost.
7. Vojni zapovjednici su vojne osobe koje zapovijedaju zapovjedništvima, stožerima, granama i postrojbama.
8. Ovlast zapovijedanja i nadzora je pravo i odgovornost zapovjednika za izdavanje zapovijedi podređenima i kontrolu njihove provedbe. Ovlast punog zapovijedanja obuhvaća sve aspekte zapovijedanja, nadzora i upravljanja u Oružanim snagama i ona se uvijek zadržava unutar nacionalnih okvira. Dio te ovlasti, koji se isključivo odnosi na operativno i taktičko zapovijedanje i nadzor, može se, pod uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, prenijeti na zapovjednike multinacionalnih snaga.
9. Deklariranje snaga je iskazivanje, u skladu s međunarodnim ugovorima i obvezama, dijelova Oružanih snaga koje se mogu angažirati u multinacionalnim snagama, u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.
10. Pridruživanje multinacionalnim snagama je uključivanje dijelova Oružanih snaga u multinacionalne vojne strukture stalnog karaktera.
11. Dodjeljivanje snaga je stavljanje pojedinih postrojbi, namjenski organiziranih dijelova ili pripadnika Oružanih snaga pod zapovijedanje i nadzor multinacionalnim zapovjedništvima s jasno definiranim mandatom, ograničenjima uz prijenos ovlasti zapovijedanja i nadzora.
12. Operacije potpore miru su operacije u kojima se upotrebljavaju diplomatska, civilna i vojna sredstva kako bi se uspostavio ili održao mir te takve operacije mogu uključivati sprječavanje sukoba, uspostavljanje mira, održavanje mira, nametanje mira i izgradnju mira.
13. Pružanje humanitarne pomoći je pružanje pomoći u slučaju prirodnih, tehničko-tehnoloških ili ekoloških događaja koji opsegom ili intenzitetom ili neočekivanošću ugroze zdravlje ili ljudske živote ili imovinu veće vrijednosti ili okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice ukloniti redovitim djelovanjem nadležnih tijela područja na kojem je događaj nastao te pružanje pomoći u slučaju ratnih razaranja i terorizma.

Članak 4.

- (1) Temeljni dokumenti na području obrane su: Strategija obrane Republike Hrvatske, Vojna strategija Republike Hrvatske, Strateški pregled obrane, Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga i Plan obrane Republike Hrvatske.

1. Strategija obrane Republike Hrvatske temeljni je konceptualni dokument kojim se dugoročno uređuje angažiranje raspoloživih obrambenih resursa u odgovoru na sigurnosne izazove te se projektiraju osnove njihova budućeg razvoja.
 2. Vojna strategija Republike Hrvatske je konceptualni dokument kojim se razrađuju sposobnosti Oružanih snaga definirane Strategijom obrane Republike Hrvatske te definira struktura Oružanih snaga, načela organizacije i uporabe Oružanih snaga.
 3. Strateški pregled obrane je završno izvješće o provedenom procesu preispitivanja usklađenosti strategijskih koncepata te dostignutih i planiranih obrambenih sposobnosti s obrambenim potrebama koje proizlaze iz realnosti strategijskog i sigurnosnog okruženja.
 4. Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga temeljni je dokument obrambenog planiranja kojim se utvrđuje dugoročna projekcija razvoja potrebnih vojnih sposobnosti i definiraju resursi za njihovu realizaciju.
 5. Plan obrane Republike Hrvatske je planski dokument kojim se definira funkcioniranje države i društva u stanju neposredne ugroženosti i ratnom stanju.
- (2) Godišnje izvješće o obrani je prikaz aktivnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga u prethodnoj godini, stanja i razvoja obrambenih sposobnosti, provedbe obrambenih priprema te strukture obrambenih resursa i ostvarenja ključnih razvojnih projekata i prioriteta.

GLAVA II.

NADLEŽNOSTI TIJELA DRŽAVNE VLASTI I UPRAVE U PODRUČJU OBRANE

1. HRVATSKI SABOR

Članak 5.

- (1) Hrvatski sabor odlučuje o ratu i miru te ostvaruje građanski nadzor nad Oružanim snagama.
- (2) Hrvatski sabor:
1. donosi Strategiju obrane Republike Hrvatske, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i uz suglasnost predsjednika Republike Hrvatske
 2. odlučuje o visini i strukturi sredstava za financiranje obrane, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske
 3. usvaja Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske
 4. usvaja Godišnje izvješće o obrani
 5. utvrđuje stanje neposredne ugroženosti, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske
 6. donosi druge akte u skladu s odredbama Ustava i zakona.

Članak 6.

- (1) Odbor za obranu Hrvatskoga sabora raspravlja i zauzima stajališta o:
1. visini i strukturi sredstava za financiranje obrane koje je predložila Vlada Republike Hrvatske
 2. izvješćima iz područja obrane koje usvaja Hrvatski sabor
 3. o zakonima i drugim aktima iz područja obrane koje donosi Hrvatski sabor.
- (2) Odbor iz stavka 1. ovoga članka daje mišljenje Ministarstvu obrane o nabavi za potrebe obrane za vrijednosti veće od 15.000.000,00 eura prije pokretanja postupka javne nabave.
- (3) O provedenim postupcima javne nabave za potrebe obrane za vrijednosti od 5.000.000,00 eura do 15.000.000,00 eura Ministarstvo obrane podnosi izvješće Odboru iz stavka 1. ovoga članka do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu proračunsku godinu.

2. PREDsjedNIK REPUBLIKE HRVATSKE I VRHOVNI ZAPOVJEDNIK ORUŽANIH SNAGA**Članak 7.**

- (1) Predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Predsjednik Republike):
1. objavljuje rat i zaključuje mir na temelju odluka Hrvatskoga sabora
 2. donosi Vojnu strategiju Republike Hrvatske, na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga i uz suglasnost ministra obrane
 3. donosi Plan uporabe Oružanih snaga, na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga i uz suglasnost ministra obrane
 4. daje suglasnost na Prijedlog plana obrane Republike Hrvatske
 5. donosi Odluku o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga na prijedlog Vlade Republike Hrvatske
 6. donosi Odluku o mobilizaciji Oružanih snaga na prijedlog ministra obrane
 7. predstavlja Oružane snage u zemlji i inozemstvu
 8. imenuje načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i nakon pribavljenog mišljenja Odbora za obranu Hrvatskoga sabora
 9. razrješuje dužnosti načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga izravno ili na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i nakon pribavljenog mišljenja Odbora za obranu Hrvatskoga sabora
 10. imenuje i razrješuje dužnosti vojne zapovjednike u Oružanim snagama na ustrojbenim mjestima brigadira/kapetana bojnog broda i generala/admirala na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga i uz suglasnost ministra obrane
 11. imenuje i razrješuje dužnosti vojne izaslanike i vojne predstavnike na prijedlog ministra obrane i uz prethodnu konzultaciju s ministrom nadležnim za vanjske poslove

12. imenuje i razrješuje djelatne vojne osobe na dužnosti u Kabinetu za obranu i nacionalnu sigurnost Predsjednika Republike
 13. donosi opća pravila postupanja u Oružanim snagama, u skladu s posebnim zakonom, na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga i uz suglasnost ministra obrane
 14. daje prethodno mišljenje na prijedloge akata iz područja obrane koje donosi Vlada Republike Hrvatske
 15. donosi druge akte u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- (2) Za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka Predsjednik Republike donosi zapovijedi, naredbe, smjernice, odluke, pravila i druge akte.
- (3) Ministarstvo obrane obavlja stručne poslove za potrebe Predsjednika Republike u vezi s njegovim ovlastima u području obrane.

3. VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 8.

Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) u području obrane:

1. donosi Strateški pregled obrane, na prijedlog ministra obrane
2. podnosi Hrvatskome saboru Godišnje izvješće o obrani
3. donosi Plan obrane Republike Hrvatske
4. donosi odluku o ulasku oružanih snaga država saveznica u Republiku Hrvatsku radi pružanja humanitarne pomoći, uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike
5. donosi druge akte u skladu s odredbama ovoga Zakona.

4. VIJEĆE ZA OBRANU

Članak 9.

(1) Vijeće za obranu je oblik koordinacije tijela državne vlasti za usklađivanje stavova i donošenje zaključaka i preporuka iz područja obrane.

(2) Vijeće za obranu:

1. razmatra temeljne i strateške dokumente iz područja obrane te strateška pitanja vezana uz razvoj, opremanje i modernizaciju Oružanih snaga, financiranje i sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga u inozemstvu
2. razmatra obrambena pitanja koja proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama
3. daje preporuke nadležnim državnim tijelima glede njihovih prijedloga o načinima rješavanja najsloženijih pitanja iz područja obrane.

Članak 10.

Članovi Vijeća za obranu su:

- Predsjednik Republike
- predsjednik Hrvatskoga sabora

- predsjednik Vlade
- ministar nadležan za poslove obrane
- ministar nadležan za vanjske poslove
- ministar nadležan za financije
- načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga
- predsjednik Odbora za obranu Hrvatskoga sabora
- savjetnik Predsjednika Republike nadležan za poslove obrane.

Članak 11.

- (1) Sjednicu Vijeća za obranu zajednički sazivaju Predsjednik Republike i predsjednik Vlade.
- (2) Predsjednik Republike i predsjednik Vlade zajednički određuju područja koja će razmatrati Vijeće za obranu.
- (3) Na sjednicu Vijeća za obranu ovisno o dnevnom redu mogu se pozvati i druge osobe o čemu zajednički odlučuju Predsjednik Republike i predsjednik Vlade.
- (4) Ured predsjednika Republike Hrvatske obavlja administrativne poslove za Vijeće za obranu.

5. MINISTARSTVO OBRANE

Članak 12.

Ministarstvo obrane kao središnje tijelo državne uprave ima planske, usmjeravajuće, koordinacijske i nadzorne funkcije u obrani te osigurava uvjete za funkcioniranje i djelovanje Oružanih snaga.

Članak 13.

- (1) Ministar obrane upravlja radom Ministarstva obrane i odgovoran je za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti u skladu s Ustavom i zakonom.
- (2) U Ministarstvu obrane ustrojavaju se:
 - Vojnotehnički savjet – savjetodavno tijelo za područje izgradnje, razvoja, opremanja i modernizacije Oružanih snaga,
 - Kadrovski savjet – savjetodavno tijelo za područje kadrovske politike.
- (3) Članove savjeta iz stavka 2. ovoga članka odlukom određuje ministar obrane.
- (4) Za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka ministar obrane može osnivati i druga stalna ili privremena stručna i savjetodavna tijela.
- (5) Za obavljanje poslova iz djelokruga rada Ministarstva obrane ministar obrane donosi odluke, naredbe, smjernice, upute i propise za koje je ovlašten ovim Zakonom i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

Članak 14.

Ministarstvo obrane obavlja poslove koji se odnose na:

1. izradu Strategije obrane Republike Hrvatske
2. izradu Strateškog pregleda obrane
3. izradu Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga

4. izradu Prijedloga plana obrane Republike Hrvatske
5. izradu Godišnjeg izvješća o obrani
6. definiranje, razvijanje, usklađivanje i provođenje obrambene politike
7. definiranje, razvijanje i usklađivanje vrsta i područja planiranja u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama
8. provedbu i unaprjeđivanje sustava planiranja, programiranja i proračuna
9. usklađivanje planova djelovanja nositelja obrambenih priprema s Planom obrane Republike Hrvatske
10. usklađivanje obrambenih priprema Oružanih snaga s nositeljima obrambenih priprema
11. usklađivanje pružanja potpore Oružanih snaga civilnim institucijama i stanovništvu
12. procjenu mogućih ratnih i drugih opasnosti kojima se ugrožava suverenitet, neovisnost i teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske
13. provođenje obveza državljana Republike Hrvatske u obrani
- 13.a određivanje elemenata spremnosti te načela i mjerila prema kojima se provodi nadzor i ocjenjuje spremnost Oružanih snaga
14. planiranje, upravljanje, nadzor i provedbu obavještajnih, protuobavještajnih i sigurnosnih poslova na području obrane
15. planiranje, koordinaciju i provedbu međunarodne obrambene suradnje i poslova koji proizlaze iz preuzetih međunarodnih obveza Republike Hrvatske
16. koordinaciju projekata usmjerenih na doprinos razvoju savezničkih obrambenih sposobnosti i obrambenih sposobnosti Europske unije
17. usmjeravanje i koordinaciju priprema i aktivnosti za angažiranje Oružanih snaga u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu
18. uključivanje i rad u okviru međunarodnih inicijativa, organizacija i saveza kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora
19. planiranje, usmjeravanje i nadzor vojnopomorskih poslova i poslova vojnoga zračnog prometa
20. planiranje i provedbu personalne politike u Ministarstvu obrane te planiranje i nadzor nad upravljanjem osobljem i profesionalnim razvojem pripadnika Oružanih snaga
21. poslove vezane za stupanje u službu i prestanak službe u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama
22. uređenje osnova i osiguranje uvjeta za obrazovnu i znanstvenu djelatnost za potrebe obrane
23. informativnu, psihološku, kulturnu, muzejsku, arhivsku, sportsku, nakladničku i drugu djelatnost

- 24. planiranje, propisivanje, organizaciju, provedbu i nadzor mjera aktivnosti i standarda sigurnosti informacijskih sustava za potrebe obrane i obranu informatičkog prostora
- 24.a normativno uređenje i pravila djelovanja te nadzor djelovanja u kibernetičkom prostoru za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga, ako zakonom nije drukčije propisano
- 25. planiranje i nadzor komunikacijskih i informacijskih sustava za potrebe obrane
- 25.a planiranje, organiziranje, upravljanje i nadzor informacijskih i komunikacijskih sustava Ministarstva obrane te planiranje i nadzor informacijskih i komunikacijskih sustava Oružanih snaga
- 26. upravljanje i provedbu poslova informacijske sigurnosti
- 27. planiranje, organiziranje i provedbu materijalnog i financijskog poslovanja
- 28. materijalno zbrinjavanje
- 29. poslove normizacije i kodifikacije
- 30. planiranje razvoja vojnih lokacija i obavljanje stručnih poslova pri gradnji posebnih i vježbovnih vojnih građevina
- 31. planiranje i provedbu geoprostornog osiguranja za potrebe obrane
- 32. planiranje, organiziranje i nadzor zdravstvene i veterinarske zaštite
- 33. rješavanje o pravima i obvezama pravnih i fizičkih osoba u području obrane
- 34. provedbu inspekcijskog nadzora
- 35. vođenje službene evidencije o vojnim osobama i državnim službenicima i namještenicima u službi u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama
- 36. druge poslove obrane u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima.

Članak 15.

- (1) Glavni stožer Oružanih snaga (u daljnjem tekstu: Glavni stožer) je združeno tijelo Oružanih snaga ustrojeno u okviru Ministarstva obrane nadležno za pripremu, zapovijedanje, uporabu i korištenje Oružanih snaga.
- (2) Na čelu Glavnog stožera je načelnik Glavnog stožera nadređen stožerima, zapovjedništvima, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga.
- (3) Načelnik Glavnog stožera je glavni vojni savjetnik Predsjedniku Republike i ministru obrane.
- (4) Načelnik Glavnog stožera imenuje se na razdoblje od četiri godine i ne može biti ponovno imenovan.
- (5) Ustroj Glavnog stožera propisuje Predsjednik Republike na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane.

Članak 16.

- (1) Glavni stožer u okviru Ministarstva obrane obavlja poslove koji se odnose na:
 - 1. izradu Vojne strategije Republike Hrvatske
 - 2. izradu Plana uporabe Oružanih snaga

3. sudjelovanje u izradi Strategije obrane Republike Hrvatske
4. sudjelovanje u izradi Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga
 - 4.a sudjelovanje u izradi Godišnjeg izvješća o obrani
 - 4.b izradu Vojnih prioriteta Oružanih snaga
5. izradu, usvajanje, operacionalizaciju i praćenje primjene doktrinarnih dokumenata
6. izradu općih i posebnih pravila postupanja u Oružanim snagama
7. izradu Odluke o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga
8. izradu ustroja stožera, zapovjedništava, postrojbi i ustanova Oružanih snaga
9. sudjelovanje u sustavu planiranja, programiranja i proračuna u elementima koji se odnose na Oružane snage
10. razvoj koncepata i metodologije operativnog planiranja
11. usmjeravanje priprema za provođenje mjera popune, mobilizacije i dostizanje odgovarajućih kategorija i razina spremnosti Oružanih snaga
12. planiranje, organizaciju i provedbu vojne izobrazbe u Oružanim snagama
13. planiranje, organizaciju i provedbu vojne obuke te uvježbavanje Oružanih snaga
14. izgradnju, nadzor i ocjenjivanje borbene spremnosti stožera, zapovjedništava, postrojba i ustanova Oružanih snaga
15. predlaganje elemenata spremnosti te načela i mjerila prema kojima se provodi nadzor i ocjenjuje spremnost Oružanih snaga
16. sudjelovanje u planiranju, provedbi i ostvarivanju vojno-vojne suradnje Oružanih snaga s oružanim snagama drugih zemalja i međunarodnim vojnim organizacijama
17. provedbu priprema za dodjeljivanje dijelova Oružanih snaga u multinacionalne vojne strukture i pridruživanje u okviru organizacija i saveza kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora
18. provedbu aktivnosti vezanih uz angažiranje Oružanih snaga u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu
19. sudjelovanje u projektima usmjerenim na doprinos razvoju savezničkih obrambenih sposobnosti i obrambenih sposobnosti Europske unije
20. pripremu postrojbi i pojedinaca iz sastava Oružanih snaga za sudjelovanje u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu
21. provedbu personalnog upravljanja i profesionalnog razvoja u Oružanim snagama te planiranje i provedbu popune Oružanih snaga
22. planiranje, organizaciju i provedbu obavještajnih, protuobavještajnih i sigurnosnih poslova u Oružanim snagama
23. planiranje, organizaciju i provedbu logističke potpore Oružanih snaga
24. predlaganje programa opremanja i modernizacije Oružanih snaga
25. održavanje naoružanja i vojne opreme

26. temeljno održavanje vojnih lokacija i infrastrukture Oružanih snaga
 27. provedbu zdravstvene potpore pripadnika Oružanih snaga
 28. organiziranje i upravljanje zapovjedno-informacijskim i komunikacijskim sustavom Oružanih snaga
 29. provedbu vojnopomorskih poslova i poslova vojnoga zračnog prometa
 30. predlaganje i provedbu informativne, kulturne, sportske i izdavačke djelatnosti u Oružanim snagama
 31. organizaciju i provedbu zaštite informacijskih sustava i obranu informatičkog prostora Oružanih snaga
 - 31.a planiranje, definiranje, organiziranje, razvoj i nadzor sposobnosti Oružanih snaga za djelovanje u kibernetičkom prostoru
 32. sudjelovanje u planiranju, organizaciji i provedbi materijalnog i financijskog poslovanja u Oružanim snagama
 33. druge stručne poslove u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- (2) Za provedbu poslova iz stavka 1. ovoga članka načelnik Glavnog stožera donosi zapovijedi, naloge, smjernice i druge akte.

GLAVA III.

DUŽNOSTI I PRAVA DRŽAVLJANA U OBRANI

Članak 17.

Državljeni Republike Hrvatske imaju dužnosti i prava sudjelovati u obrani na organiziran način u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 18.

Državljeni Republike Hrvatske dužnost i prava u obrani ostvaruju kroz:

1. vojnu obvezu
2. služenje u ugovornoj pričuvi
3. radnu obvezu
4. radnu pomoć
5. materijalnu obvezu
6. ostala prava i obveze.

1. VOJNA OBVEZA

Članak 19.

(1) Vojna obveza dužnost je svih za to sposobnih državljana Republike Hrvatske i obuhvaća osposobljavanje, pripremanje i sudjelovanje u obrani na organiziran način.

(2) Vojna obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života.

Članak 20.

(1) Vojna obveza državljaninu Republike Hrvatske prestaje:

- na kraju kalendarske godine u kojoj navršava 55 godina života (muškarac) odnosno 50 godina života (žena)
- ako je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- na temelju otpusta iz hrvatskog državljanstva.

(2) Iznimno od stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, vojna obveza prestaje višim časnicima i generalima/admiralima posljednjeg dana kalendarske godine u kojoj navršavaju 65 godina života.

Članak 21.

(1) Vojna obveza sastoji se od novačke obveze, temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(2) Muškarac vojni obveznik podliježe novačkoj obvezi i obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno civilne službe i obvezi služenja u pričuvnom sastavu u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Žena vojna obveznica ne podliježe novačkoj obvezi, ali može dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje i služiti u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(4) Način vođenja evidencije, obrazac vojne iskaznice i način izdavanja, pozivanja, prava i obveze te način izvršavanja vojne obveze pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 21.a

(1) Vojni obveznik u pravilu izvršava vojnu obvezu u Oružanim snagama.

(2) Stupanjem u Oružane snage vojni obveznik postaje vojnom osobom, a status vojne osobe gubi otpustom iz Oružanih snaga.

(3) Vojni obveznik ima status vojne osobe:

- pri dolasku u Oružane snage na putu od mjesta prebivališta odnosno boravišta do mjesta u koje se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku na putu od mjesta u kojem je izvršio vojnu obvezu do mjesta prebivališta odnosno boravišta
- ako boravi u inozemstvu pri dolasku u Oružane snage na putu od granice Republike Hrvatske do mjesta u koje se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku na putu od mjesta u kojem je izvršio vojnu obvezu do granice Republike Hrvatske.

Članak 21.b

(1) Državljanin Republike Hrvatske uvodi se u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini kada navrší 18 godina života.

(2) Državljanin Republike Hrvatske koji iz bilo kojih razloga nije uveden u vojnu evidenciju u kalendarskoj godini u kojoj je navršio 18 godina života uvodi se u vojnu evidenciju do prestanka vojne obveze iz članka 20. ovoga Zakona.

(3) Žena vojna obveznica uvodi se u vojnu evidenciju prilikom dragovoljne prijave na temeljno vojno osposobljavanje.

(4) Evidenciju vojnih obveznika vodi:

- područni odjel za poslove obrane za vojne obveznike s prebivalištem na području njegove nadležnosti

- ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu za vojne obveznike koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Članak 21.c

- (1) Novak koji boravi u inozemstvu od rođenja ili je s roditeljima otišao boraviti u inozemstvo prije nastanka novačke obveze dužan je u kalendarskoj godini u kojoj navršava 18 godina života prijaviti se diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske radi uvođenja u vojnu evidenciju.
- (2) Novak koji boravi u inozemstvu i koji iz bilo kojeg razloga nije uveden u vojnu evidenciju u Republici Hrvatskoj dužan je prijaviti se nadležnoj diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske najkasnije do navršenih 29 godina života.
- (3) Za novaka koji je regulirao obvezu vojnog osposobljavanja u inozemstvu uz prijavu se dostavlja i potvrda nadležnog tijela države u kojoj je regulirao obvezu vojnog osposobljavanja.
- (4) Diplomatska misija odnosno konzularni ured Republike Hrvatske prijavu i dokumentaciju iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka dostavlja ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane nadležnoj za vojnu obvezu.

Članak 21.d

- (1) Evidencija vojnih obveznika vodi se u pravilu u računalno-informacijskom sustavu, uz jedinstvenu primjenu elektroničke obrade podataka i na propisanim obrascima.
- (2) Vođenje vojne evidencije iz stavka 1. ovoga članka propisuje se pravilnikom iz članka 21. stavka 4. ovoga Zakona.
- (3) Vojni obveznik obavezan je nadležni područni odjel za poslove obrane obavijestiti o promjeni podataka u vezi sa zdravstvenim stanjem, zvanjem i stupnjem obrazovanja, zanimanjem i zaposlenjem te dostaviti dokaz o nastaloj promjeni u roku od 30 dana od nastanka promjene.
- (4) Prijava promjene iz stavka 3. ovoga članka može se dostaviti preporučenom pošiljkom odnosno elektroničkim putem nadležnom područnom odjelu za poslove obrane.
- (5) Novak koji se radi uvođenja u vojnu evidenciju prijavi diplomatskoj misiji odnosno konzularnom uredu Republike Hrvatske popunjava prijavu s potrebnim podacima.
- (6) Ministarstvo obrane putem Ministarstva unutarnjih poslova najmanje jedanput godišnje ažurira evidenciju prebivališta i boravišta vojnih obveznika.
- (7) Ako je novak, ročnik ili pričuvnik pravomoćno osuđen, prvostupanjski sud će prijepis pravomoćne osuđujuće presude dostaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u kojem se osuđenik vodi u vojnoj evidenciji.

Članak 21.e

- (1) Pozivanje vojnog obveznika na izvršavanje vojne obveze provodi nadležni područni odjel za poslove obrane pojedinačnim i općim pozivom.
- (2) Opći poziv objavljuje se u sredstvima javnog priopćavanja ili na drugi prikladan način.

- (3) Pojedinačni poziv dostavlja se na adresu prebivališta ili boravišta vojnog obveznika i sadrži podatke o mjestu, vremenu i razlogu pozivanja.
- (4) Pojedinačni poziv, osim poziva za mobilizaciju, dostavlja se vojnom obvezniku u pravilu 30 dana prije početka izvršavanja vojne obveze.
- (5) Vojni obveznik kojeg nadležni područni odjel za poslove obrane pozove na izvršavanje vojne obveze obavezan je javiti se naznačenom tijelu u mjestu i vremenu navedenom u pojedinačnom ili općem pozivu, sa stvarima i ispravama navedenim u pozivu.
- (6) Vojni obveznik koji je zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga spriječen doći na mjesto i u vrijeme određeno u pojedinačnom pozivu obavezan je u roku od tri dana od primitka poziva o tome obavijestiti područni odjel za poslove obrane koji mu je uputio poziv.
- (7) Osobu koja je podnijela zahtjev za otpust iz hrvatskog državljanstva ne poziva se na izvršavanje vojne obveze do izvršnosti rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za otpust, osim novaka koji u toj kalendarskoj godini navršava 30 godina života.

Članak 21.f

- (1) Novačka obveza nastaje u kalendarskoj godini u kojoj državljanin Republike Hrvatske navršava 18 godina života i traje do stupanja na temeljno vojno osposobljavanje ili u civilnu službu odnosno isteka 30 godina života ili do prestanka vojne obveze u skladu s odredbama ovoga Zakona.
- (2) Za vrijeme novačke obveze novak podliježe uvođenju u vojnu evidenciju, zdravstvenom pregledu i psihologijskom ispitivanju, stupanju na temeljno vojno osposobljavanje odnosno u civilnu službu te odazivu na opći ili pojedinačni poziv.

Članak 21.g

- (1) Nadležni područni odjel za poslove obrane poziva i upućuje novake na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje na temelju plana koji donosi ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu.
- (2) Na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje ne upućuju se novaci koji boluju od neizlječive bolesti, imaju tjelesne mane ili nedostatke odnosno nesposobni su za vojnu službu.
- (3) Zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje vojnih obveznika provodi se u Ministarstvu obrane ili u zdravstvenim ustanovama i privatnim praksama medicine rada i sporta koje odlukom odredi ministar nadležan za zdravstvo i koju dostavlja Ministarstvu obrane.
- (4) Ocjena sposobnosti novaka za vojnu službu može biti:
 - sposoban za vojnu službu
 - nesposoban za vojnu službu.
- (5) Mjerila i postupke za ocjenu zdravstvene sposobnosti novaka i ročnika pravilnikom propisuje ministar obrane, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo.
- (6) Metodologijske upute za provedbu zdravstvenih pregleda i psihologijskih ispitivanja s popisom bolesti i srodnih zdravstvenih problema donosi ministar nadle-

žan za zdravstvo, uz suglasnost ministra obrane, i objavljuju se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za zdravstvo i Ministarstva obrane.

Članak 21.h

- (1) Ocjenu sposobnosti novaka za vojnu službu nadležni područni odjel za poslove obrane upisuje u vojnu iskaznicu i ostale evidencijske dokumente.
- (2) Osobu kojoj je prestala vojna obveza jer je ocijenjena nesposobnom za vojnu službu može se uputiti na revizijski pregled radi provjere sposobnosti za vojnu službu.
- (3) Osoba iz stavka 2. ovoga članka koja je na revizijskom pregledu ocijenjena sposobnom za vojnu službu podliježe temeljnom vojnom osposobljavanju do isteka 30 godina života odnosno obvezi služenja u pričuvnom sastavu ako je starija od 30 godina života.

Članak 21.i

- (1) Na temeljno vojno osposobljavanje ne upućuje se novak:
 - koji je pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili na kaznu zatvora koja nije zamijenjena uvjetnom osudom ili radom za opće dobro
 - kojem je izrečena mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti i prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi
 - protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje se goni po službenoj dužnosti.
- (2) Novak iz stavka 1. ovoga članka upućuje se na temeljno vojno osposobljavanje nakon izdržane kazne zatvora, uvjetnog otpusta, obustave sigurnosne mjere odnosno nakon pravomoćno okončanog kaznenog postupka, a najkasnije do isteka 30 godina života.

Članak 21.j

- (1) Obveze temeljnog vojnog osposobljavanja oslobađa se novak:
 - koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
 - koji se na temelju ugovora s Ministarstvom obrane najmanje dvije godine obrazovao za kadeta u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, kojim stječe vojna znanja i vještine
 - koji je stekao hrvatsko državljanstvo naturalizacijom ili prirođenjem, ako je u državi čiji je državljanin bio regulirao obvezu vojnog osposobljavanja
 - koji osim hrvatskog ima i strano državljanstvo, a regulirao je obvezu vojnog osposobljavanja u inozemstvu
 - policijski službenik i policijski vježbenik Ministarstva unutarnjih poslova te učenik Programa srednjoškolskog obrazovanja kroz 3. i 4. razred za zanimanje policajac, polaznik Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac i student stručnog prijediplomskog ili stručnog diplomskog studija na Veleučilištu kriminalistike i javne sigurnosti, nakon završenog oblika obrazovanja u Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja

– službenik pravosudne policije, učenik Programa srednjoškolskog obrazovanja kroz 3. i 4. razred za zanimanje pravosudni policajac, polaznik temeljnog tečaja za službenike pravosudne policije za potrebe ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, nakon završenog oblika obrazovanja u ministarstvu nadležnom za pravosuđe ili Ministarstvu unutarnjih poslova, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja

– zaređeni svećenik, đakon i redovnik koji se zavjetovao te osoba istoga statusa vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, koji su podnijeli zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja.

(2) Osobe iz stavka 1. podstavaka 2. do 7. ovoga članka zahtjev za oslobađanje od obveze temeljnog vojnog osposobljavanja podnose nadležnom područnom odjelu za poslove obrane osobno, preporučenom pošiljkom odnosno elektroničkim putem.

(3) Uz zahtjev za oslobađanje obveze temeljnog vojnog osposobljavanja osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezne su priložiti dokaz o činjenicama na kojima temelje svoj zahtjev.

(4) Nadležni područni odjel za poslove obrane o zahtjevu iz stavka 2. ovoga članka odlučuje odlukom.

(5) Odluka iz stavka 4. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(6) Protiv odluke iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(7) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 21.k

(1) Novak koji je upisan na visoko učilište u smislu zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost odmah nakon upisa, a najkasnije do 31. listopada tekuće godine obvezan je dostaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane potvrdu o upisu u svaku akademsku godinu radi odgode upućivanja na temeljno vojno osposobljavanje, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života.

(2) Novaku se zbog sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima može, na osobni zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora odnosno nacionalnog sportskog saveza, odgoditi temeljno vojno osposobljavanje najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života.

(3) O zahtjevu za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja odlučuje nadležni područni odjel za poslove obrane odlukom.

(4) Odluka iz stavka 3. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(5) Protiv odluke iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(6) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 21.l

(1) Temeljno vojno osposobljavanje može se odgoditi novaku na osobni zahtjev najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.

(2) Temeljno vojno osposobljavanje može se odgoditi novaku:

- ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana koji privređuje, najdulje godinu dana
- ako se zaposlio u svojstvu vježbenika ili se prvi put zaposlio, do završetka vježbeničkog staža odnosno isteka probnog rada
- ako su u njegovu kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe, najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života
- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme na temeljno vojno osposobljavanje upućuju dva člana ili više njih odnosno ako je jedan od njih na temeljnom vojnom osposobljavanju, dok se drugi član kućanstva ne vrati s temeljnog vojnog osposobljavanja
- ako ima određen datum za sklapanje braka, najdulje tri mjeseca
- ako očekuje rođenje djeteta do odlaska na temeljno vojno osposobljavanje odnosno za vrijeme temeljnog vojnog osposobljavanja, najdulje godinu dana
- ako je prije odlaska ili u vrijeme odlaska na temeljno vojno osposobljavanje nastupila smrt u njegovoj užoj obitelji, do idućeg roka za upućivanje
- ako je otvorio obrt ili samostalnu djelatnost, najdulje godinu dana od dana registracije obrta ili djelatnosti.

(3) Zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja podnosi se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u roku od osam dana od dana primitka poziva za temeljno vojno osposobljavanje osobno, preporučenom pošiljkom odnosno elektroničkim putem.

(4) Uz zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja novak je dužan priložiti:

- dokaz o nezaposlenosti ostalih članova obitelji
- ugovor o radu odnosno rješenje o radnom odnosu odnosno potvrdu nadležnog tijela o prijavi zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, ako odgodu traži zbog zaposlenja u svojstvu vježbenika
- potvrdu ovlaštenog tijela za socijalnu skrb, ako su u njegovu kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe
- potvrdu matičnog ili vjerskog ureda o određenom datumu za sklapanje braka
- izvadak iz matice umrlih
- potvrdu o registraciji obrta ili djelatnosti

– dokaz o trudnoći bračne ili izvanbračne supruge.

(5) Uz zahtjev za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja u slučaju da su u isto vrijeme na temeljno vojno osposobljavanje pozvana dva člana istog kućanstva ili više njih odnosno ako se jedan od njih već nalazi na temeljnom vojnom osposobljavanju ne prilažu se dokazi, već to utvrđuje područni odjel za poslove obrane po službenoj dužnosti uvidom u evidenciju o vojnim obveznicima na temeljnom vojnom osposobljavanju.

(6) Odluka o zahtjevu za odgodu temeljnog vojnog osposobljavanja sadrži dan, mjesec i godinu dokad se odgađa temeljno vojno osposobljavanje.

Članak 21.lj

(1) Novak može boraviti u inozemstvu do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života, a nakon toga se u roku od 30 dana mora javiti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane.

(2) Novaka iz stavka 1. ovoga članka područni odjel za poslove obrane upućuje na zdravstveni pregled i psihologijsko ispitivanje.

(3) Novaka koji je ocijenjen sposobnim za vojnu službu područni odjel za poslove obrane upućuje na temeljno vojno osposobljavanje do isteka 30 godina života.

Članak 21.m

(1) Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odlukom ministra obrane i planom upućivanja novaka u Oružane snage koji donosi ministar obrane.

(2) Temeljno vojno osposobljavanje traje dva mjeseca.

Članak 21.n

(1) Novaka se upućuje na temeljno vojno osposobljavanje u kalendarskoj godini u kojoj navršava 19 godina života u skladu s brojem novaka koji odlukom određuje ministar obrane na temelju propisanih kriterija.

(2) Kriteriji iz stavka 1. ovoga članka propisuju se pravilnikom iz članka 21.g stavka 5. ovoga Zakona.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, na temeljno vojno osposobljavanje upućuju se i novaci stariji od 19 godina, a najkasnije do isteka 30 godina života, u skladu s brojem novaka i kriterijima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

(4) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i novaci koji se dragovoljno prijave na temeljno vojno osposobljavanje u skladu s brojem novaka i kriterijima iz stavka 1. ovoga članka, o čemu odluku donosi ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane nadležna za vojnu obvezu.

(5) Novak se na temeljno vojno osposobljavanje javlja u Oružane snage u vrijeme naznačeno u pozivu za temeljno vojno osposobljavanje.

(6) Područni odjel za poslove obrane novaku povlači poziv za temeljno vojno osposobljavanje:

- ako mu se odgodi temeljno vojno osposobljavanje u skladu s odredbama ovoga Zakona
- ako je nesposoban za vojnu službu
- ako dostavi dokaz da je u tekućoj godini upisan na visoko učilište

- ako mu je u međuvremenu odobrena civilna služba.

Članak 21.nj

(1) Temeljno vojno osposobljavanje prekida se:

- ročniku koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- ročniku protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti
- ročniku zbog samovoljnog napuštanja postrojbe.

(2) Odluku o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja, koja nije upravna stvar, donosi zapovjednik samostalne bojne, njemu ravne ili više razine.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka upisuje se u vojnu iskaznicu i druge evidencijske dokumente.

(4) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja sadrži datum početka i datum prekida temeljnog vojnog osposobljavanja.

(5) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja donosi se na temelju:

- odluke kojom je ročnik ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- uvjerenja nadležnog suda da je protiv ročnika pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti
- izvješća vojne policije o nemogućnosti dovođenja ročnika koji zbog samovoljnog napuštanja postrojbe odnosno neopravdanog izostanka izbiva iz postrojbe dulje od pet dana jer je nedostupan.

Članak 21.o

(1) Ročniku se može, na njegov zahtjev, prekinuti temeljno vojno osposobljavanje zbog smrti ili teške bolesti u obitelji odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća, ako je njegova obitelj zbog njegove odsutnosti dovedena u težak položaj, dok postoje razlozi, a najdulje jednu godinu.

(2) Ročniku se može, na osobni zahtjev i na zahtjev ovlaštenog tijela odlukom, prekinuti temeljno vojno osposobljavanje zbog njegova sudjelovanja na svjetskom ili europskom sportskom natjecanju odnosno na Olimpijskim igrama.

(3) Uz zahtjev za prekid temeljnog vojnog osposobljavanja ročnik prilaže:

- potvrdu zdravstvene ustanove o teškoj bolesti u obitelji odnosno izvadak iz matice umrlih o smrti člana obitelji i mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je zbog toga njegova obitelj dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog teškog položaja obitelji
- mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je njegova obitelj zbog katastrofa ili velikih nesreća dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog posljedica katastrofa ili velikih nesreća
- mišljenje ovlaštenog tijela za socijalnu skrb da je njegova obitelj dovedena u težak položaj, ako prekid temeljnog vojnog osposobljavanja traži zbog drugih nesreća u svojoj obitelji.

(4) Odluka o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja ročniku donosi se na temelju potvrde ovlaštenog tijela ako je riječ o sportašu koji je ispunio norme za sudjelovanje na svjetskom ili europskom natjecanju odnosno Olimpijskim igrama

te se trajanje prekida temeljnog vojnog osposobljavanja određuje prema vremenu utvrđenom za pripreme za natjecanje i natjecanje.

Članak 21.p

(1) Ročnika kod kojeg je nastala promjena zdravstvenog stanja koja utječe na njegovu sposobnost za vojnu službu nadležni liječnik upućuje na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.

(2) Na temelju ocjene o zdravstvenoj nesposobnosti ročnika zapovjednik samostalno boje, njemu ravne ili više razine donosi odluku o prekidu temeljnog vojnog osposobljavanja te u vojnu iskaznicu upisuje temelj i datum prekida temeljnog vojnog osposobljavanja i otpusta iz Oružanih snaga.

Članak 21.r

(1) Ročnika koji je imao prekid temeljnog vojnog osposobljavanja u skladu s odredbama ovoga Zakona nadležno zapovjedništvo ili postrojba u kojoj se nalazio na dan odsluženja odnosno prekida temeljnog vojnog osposobljavanja upućuje na dovršenje nakon prestanka razloga zbog kojih mu je prekinuto temeljno vojno osposobljavanje, a najkasnije do kraja kalendarske godine u kojoj navršava 30 godina života.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ročnik se neće uputiti na dovršenje temeljnog vojnog osposobljavanja ako mu je do kraja temeljnog vojnog osposobljavanja ostalo manje od deset dana.

(3) Ročnik koji je imao prekid temeljnog vojnog osposobljavanja zbog razloga navedenih u ovom Zakonu te nije regulirao obvezu temeljnog vojnog osposobljavanja u smislu stavaka 1. i 2. ovoga članka ponovno postaje novak i podliježe obvezama koje su propisane za novake.

Članak 21.s

U temeljno vojno osposobljavanje ne računa se vrijeme:

- koje ročnik provede na liječenju i bolovanju zbog ozljede ili druge nesposobnosti izazvane u namjeri izbjegavanja vojne obveze
- tijekom kojeg ročnik samovoljno i neopravdano izostane iz postrojbe najmanje 24 sata
- koje ročnik provede u istražnom zatvoru.

Članak 21.t

(1) Ročnika koji je odslužio temeljno vojno osposobljavanje ili kojemu je prekinuto temeljno vojno osposobljavanje iz Oružanih snaga otpušta zapovjedništvo ili postrojba u kojoj se nalazio na dan odsluženja odnosno prekida temeljnog vojnog osposobljavanja.

(2) Pri otpustu iz Oružanih snaga ročniku se uručuje vojna iskaznica u koju je upisan temelj i datum otpusta s temeljnog vojnog osposobljavanja.

Članak 21.u

(1) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti žene državljani Republike Hrvatske koje se prijave dragovoljno u nadležni područni odjel za poslove obrane najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina života.

(2) Na temeljno vojno osposobljavanje mogu se uputiti i državljani Republike Hrvatske stariji od 30 godina, ako su kandidati za ugovorne pričuvnike, za vojne specijaliste ili za kasni prijam u djelatnu vojnu službu.

(3) Postupak prijave i evidencije kandidata i upućivanje kandidata na temeljno vojno osposobljavanje te prava i obveze osoba na temeljnom vojnom osposobljavanju propisuje pravilnikom ministar obrane.

Članak 21.v

Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje temeljno vojno osposobljavanje i obveza civilne službe ne smatraju se diskriminacijom u smislu zakona kojim se uređuje suzbijanje diskriminacije.

Članak 21.z

(1) Tijela državne uprave i druga državna tijela te upravna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme na temelju javnog natječaja i oglasa dati prednost nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku koji se poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja i vježbi, pod jednakim uvjetima.

(2) Prednost pri zapošljavanju iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti jednokratno, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom.

(3) Provedbu stavaka 1. i 2. ovoga članka nadzire upravna inspekcija.

(4) Osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavljivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora i upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju.

(5) Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu.

(6) Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

(7) Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvješćuje podnositelja predstavke iz stavka 4. ovoga članka i čelnika tijela o rezultatima provedenog inspekcijskog nadzora.

Članak 22.

Brisan.

Odredba članka 22. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 136/2025.

Članak 23.

Hrvatski sabor može donijeti odluku o nepozivanju novaka na temeljno vojno osposobljavanje.

Članak 24.

- (1) Osobama koje zbog svojih vjerskih ili moralnih nazora nisu pripravne sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama dopušten je prigovor savjesti i one su obveznici civilne službe.
- (2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka civilnu službu obavljaju tri mjeseca u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.
- (3) Obavljanje civilne službe iz stavka 2. ovoga članka počinje danom dolaska novaka u tijelo iz stavka 2. ovoga članka i od dana dolaska u tijelo novak postaje civilni ročnik.
- (4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, obveznici civilne službe mogu obavljati civilnu službu u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, obavljajući poslove iz njihova samoupravnog djelokruga koji su u funkciji protupožarne i civilne zaštite, zaštite i unaprjeđenja prirodnog okoliša, komunalnoga gospodarstva i održavanja javnih cesta.
- (5) Civilna služba iz stavka 4. ovoga članka traje četiri mjeseca.
- (6) Osam sati provedenih u obavljanju civilne službe iz stavka 4. ovoga članka računa se kao jedan dan u civilnoj službi te civilni obveznik u pravilu obavlja civilnu službu u mjestu u kojem boravi, a ako to nije moguće, u mjestu koje je što bliže njegovu prebivalištu ili boravištu.
- (7) Upućivanje osoba iz stavaka 2. i 4. ovoga članka u civilnu službu određuje se u skladu s kriterijima iz članka 21.n stavka 2. ovoga Zakona te na temelju programa srednjeg obrazovanja koji su završili ili pohađaju i stečenih vještina i kompetencija u području zaštite i spašavanja, protupožarne zaštite i pružanja prve pomoći.
- (8) Način obavljanja civilne službe u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu i druga pitanja od važnosti za obavljanje civilne službe iz stavka 2. ovoga članka uredbom propisuje Vlada.
- (9) Poslove iz stavka 4. ovoga članka koje obavljaju obveznici civilne službe, način obavljanja poslova i druga pitanja od važnosti za obavljanje civilne službe i način financiranja uredbom propisuje Vlada.
- (10) Pravila obavljanja civilne službe iz stavka 2. ovoga članka i program osposobljavanja civilnih ročnika za stjecanje ključnih vještina i razine spremnosti obveznika civilne službe pravilnikom propisuje ministar nadležan za civilnu zaštitu.

Članak 24.a

- (1) Nadležni područni odjel za poslove obrane dužan je novaka pri uvođenju u vojnu evidenciju upoznati s pravom da na temelju prigovora savjesti može podnijeti zahtjev za civilnu službu.
- (2) Zahtjev za civilnu službu nadležnom područnom odjelu za poslove obrane može podnijeti novak nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu, ročnik i pričuvnik.
- (3) Uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka novak i ročnik obvezni su priložiti svjedodžbu o završenom srednjoškolskom obrazovanju odnosno potvrdu srednje škole koju pohađaju, ako još nisu završili srednjoškolsko obrazovanje te, ako

posjeduju vještine i kompetencije iz članka 24. stavka 7. ovoga Zakona, dokaze kojima to dokazuju.

(4) Zahtjev iz stavka 2. ovoga članka nadležni područni odjel za poslove obrane, uz ocjenu sposobnosti iz članka 21.g stavka 4. ovoga Zakona i dokumentaciju iz stavka 3. ovoga članka, dostavlja tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.

Članak 24.b

(1) Osoba iz članka 24.a stavka 2. ovoga Zakona dužna je u zahtjevu za civilnu službu učiniti uvjerljivim vjerske ili moralne razloge zbog kojih traži civilnu službu.

(2) Prioritet pri upućivanju na obavljanje civilne službe u tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu može se dati osobama iz članka 24. stavka 1. ovoga Zakona koje su u skladu s kriterijima iz članka 21.n stavka 2. ovoga Zakona ocijenjene boljim ocjenama i osobama koje su na temelju programa srednjeg obrazovanja koje su završile odnosno koje pohađaju stekle znanja od interesa za sustav civilne zaštite ili posjeduju vještine i kompetencije iz članka 24. stavka 7. ovoga Zakona.

(3) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje na prijedlog povjerenstva za civilnu službu u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

(4) Povjerenstvo iz stavka 3. ovoga članka imenuje ministar nadležan za civilnu zaštitu iz reda državnih službenika tijela državne uprave nadležnog za civilnu zaštitu.

(5) Pri odlučivanju o zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu zatražit će mišljenje nadležnog područnog odjela za poslove obrane koje ga je dužno dostaviti u roku od deset dana.

(6) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(7) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(8) Rješenje iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se tijelu u kojem će osoba obavljati civilnu službu, nadležnom područnom odjelu za poslove obrane i novaku.

Članak 24.c

Dužnosti obavljanja civilne službe oslobađa se novak:

- koji je ocijenjen nesposobnim za vojnu službu
- koji je stekao hrvatsko državljanstvo naturalizacijom ili prirođenjem, ako je u državi čiji je bio državljanin regulirao obvezu vojnog osposobljavanja ili civilnu službu
- koji osim hrvatskog ima i strano državljanstvo, a regulirao je obvezu vojnog osposobljavanja ili civilnu službu u inozemstvu.

Članak 24.d

(1) Na obavljanje civilne službe ne upućuje se novak:

- koji je pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora koja nije zamijenjena uvjetnom osudom ili radom za opće dobro
- kojem je izrečena mjera obveznog psihijatrijskog liječenja ili obveznog liječenja od ovisnosti i prisilnog smještaja u zdravstvenoj ustanovi
- protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak za kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

(2) Novak iz stavka 1. ovoga članka upućuje se na obavljanje civilne službe nakon izdržane kazne zatvora, uvjetnog otpusta, obustave sigurnosne mjere odnosno nakon pravomoćno okončanog kaznenog postupka, a najkasnije do isteka 30 godina života.

Članak 24.e

O postojanju smetnji iz članka 24.d stavka 1. ovoga Zakona za upućivanje novaka u civilnu službu nadležna tijela iz članka 24.d stavka 1. ovoga Zakona dužna su dostaviti pisanu obavijest tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu.

Članak 24.f

Obavljanje civilne službe može se na zahtjev novaka odgoditi najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života:

- ako se zaposlio u svojstvu vježbenika ili se prvi put zaposlio, do završetka vježbeničkog staža odnosno isteka probnog rada
- ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje, a prijeko je potrebno obaviti neodgodive poslove koji se bez njegove nazočnosti ne mogu obaviti bez znatne štete za kućanstvo, najdulje godinu dana
- ako su u njegovu kućanstvu samo članovi kojima je za svakodnevne životne potrebe prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe, najdulje do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života
- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme upućuju na temeljno vojno osposobljavanje ili obavljanje civilne službe dva člana ili više članova odnosno ako je neki od njih već na temeljnom vojnom osposobljavanju ili obavljanju civilne službe, dok se jedan od njih ne vrati s temeljnog vojnog osposobljavanja ili obavljanja civilne službe
- ako ima određen datum za sklapanje braka, najdulje tri mjeseca
- ako očekuje rođenje djeteta do odlaska u civilnu službu odnosno za vrijeme civilne službe, najdulje godinu dana
- ako je otvorio obrt ili samostalnu djelatnost, najdulje godinu dana od dana registracije obrta ili djelatnosti.

Članak 24.g

(1) Novaku se na njegov zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora odnosno nacionalnog sportskog saveza može odgoditi civilna služba najdulje do jedne godine, a najkasnije do 30. rujna kalendarske godine u kojoj novak navršava 29 godina života, zbog sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima.

(2) O zahtjevu za odgodu obavljanja civilne službe iz stavka 1. ovoga članka odlučuje tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(3) U slučaju odbijanja zahtjeva za odgodu obavljanja civilne službe tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.h

(1) Novak upisan na visoko učilište u smislu zakona kojim se uređuje visoko obrazovanje i znanstvena djelatnost ne upućuje se na obavljanje civilne službe za vrijeme školovanja, najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.

(2) Novak upisan na visoko učilište dužan je najkasnije do 31. listopada kalendarske godine dostaviti tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu potvrdu o upisu odnosno o pohađanju visokog učilišta za tekuću akademsku godinu.

(3) Novaka se na osobni zahtjev upućuje na obavljanje civilne službe u utvrđenom razdoblju tako da mu obavljanje civilne službe istekne do početka nastave u idućoj akademskoj godini na visokom učilištu na koje je upisan.

Članak 24.i

Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu novaku će odbiti zahtjev za civilnu službu:

- ako je pravomoćnom presudom utvrđeno da je podnositelj zahtjeva počinio kazneno djelo uporabom oružja
- ako podnositelj zahtjeva posjeduje oružje, osim osoba koje imaju izdan oružni list za držanje oružja kao uspomene
- ako podnositelj zahtjeva nije naveo traži li civilnu službu zbog vjerskih ili moralnih nazora, a to nije učinio ni u roku u kojem ga je tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu pozvalo da u tom smislu dopuni svoj zahtjev.

Članak 24.j

(1) Novak koji prije upućivanja u civilnu službu pisano izjavi da više ne odbija sudjelovati u obavljanju vojničkih dužnosti u Oružanim snagama upućuje se na temeljno vojno osposobljavanje.

(2) Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu u tom će slučaju ukinuti rješenje kojim je novaku usvojen zahtjev za civilnu službu, o čemu obavještava nadležni područni odjel za poslove obrane.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.k

- (1) Ako je zahtjev za civilnu službu podnio ročnik tijekom temeljnog vojnog osposobljavanja odnosno pričuvnik nakon uručjenja poziva za vojnu službu, tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu dužno je donijeti rješenje u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.
- (2) Ako tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu usvoji zahtjev za civilnu službu, ovlašteni zapovjednik dužan je odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana primitka rješenja tijela državne uprave nadležnog za civilnu zaštitu otpustiti ročnika iz Oružanih snaga.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.
- (4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.l

Obavljanje civilne službe prekida se civilnom ročniku:

- kojeg je nadležno tijelo tijekom obavljanja civilne službe ocijenilo nesposobnim za vojnu službu
- protiv kojega je pokrenut kazneni postupak za kaznena djela za koja se goni po službenoj dužnosti
- koji samovoljno i neopravdano izostane s civilne službe neprekidno dulje od deset dana, ali ne dulje od 30 dana.

Članak 24.lj

- (1) Rješenje o prekidu civilne službe donosi tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.
- (2) Iznimno, obavljanje civilne službe ne prekida se civilnom ročniku koji je pravomoćnom presudom osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora ili na kaznu zatvora do dvije godine i kojemu do kraja civilne službe nije ostalo više od 30 dana.
- (3) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.
- (4) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.m

- (1) Civilnom ročniku koji je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu može se jedanput prekinuti civilna služba.
- (2) Civilni ročnik kojemu bi i drugi put trebalo prekinuti civilnu službu zbog toga što je ocijenjen privremeno nesposobnim za vojnu službu prevodi se u pričuvu bez obzira na to koliko je vremena proveo na obavljanju civilne službe.
- (3) Civilni ročnik koji je imao prekid civilne službe u skladu s odredbama ovoga Zakona uputit će se na obavljanje civilne službe nakon prestanka razloga zbog kojih mu je prekinuto obavljanje civilne službe, a najkasnije do 30. lipnja kalendarske godine u kojoj navršava 29 godina života.

(4) Civilnom ročniku može se, na osobni zahtjev, prekinuti obavljanje civilne službe zbog smrti ili teške bolesti u obitelji odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća, ako je njegova obitelj dovedena u težak položaj zbog njegove odsutnosti, dok postoje ti razlozi, a najdulje jednu godinu.

Članak 24.n

(1) Civilnom ročniku vrhunskom sportašu može se, na njegov zahtjev i na zahtjev Hrvatskog olimpijskog odbora odnosno nacionalnog sportskog saveza, prekinuti obavljanje civilne službe zbog sudjelovanja na svjetskim i europskim prvenstvima, međunarodnim natjecanjima i državnim prvenstvima do završetka natjecanja odnosno prvenstva.

(2) O razlozima za prekid civilne službe civilni ročnik izvješćuje ovlaštenu osobu u tijelu u kojem obavlja civilnu službu, a zahtjev za prekid civilne službe podnosi tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu koje o tome donosi odluku.

(3) U slučaju odbijanja zahtjeva za prekid obavljanja civilne službe tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donosi rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(6) Odluku o upućivanju u civilnu službu civilnog ročnika kojem je prekinuto obavljanje civilne službe donosi tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(7) Odlukom iz stavka 6. ovoga članka određuje se vrijeme pristupanja daljnjem obavljanju civilne službe, trajanje civilne službe i tijelo u kojem će se obavljati civilna služba.

(8) Civilnog ročnika kojemu je prekinuto obavljanje civilne službe tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu ne upućuje na obavljanje civilne službe ako mu je do kraja obavljanja civilne službe ostalo manje od 30 dana te se prevodi u pričuvu s danom prekida civilne službe.

Članak 24.nj

(1) U vrijeme obavljanja civilne službe ne ubraja se svaki dan samovoljnog i neopravdanog izostanka s civilne službe i svaki dan u kojem civilni ročnik neopravdano odbija obavljati poslove u tijelu u koje je upućen na obavljanje civilne službe.

(2) Ako osoba bez opravdanog razloga ni osam dana otkad je to morala učiniti ne počne obavljati civilnu službu ili ako neopravdano izostane s civilne službe dulje od osam dana neprekidno, smatra se da je odustala od zahtjeva za civilnu službu.

(3) Tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu donijet će rješenje o prestanku civilne službe i obavijestiti o tome nadležni područni odjel za poslove obrane koji će u prvom sljedećem uputnom roku osobu iz stavka 2. ovoga članka uputiti na temeljno vojno osposobljavanje.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 24.o

Civilni ročnik dužan je pravodobno dolaziti u tijelo u kojem obavlja civilnu službu te savjesno obavljati poslove koji su mu povjereni, kao i pridržavati se uputa u radu osobe koja je zadužena za praćenje njegova rada.

Članak 24.p

(1) Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu za vrijeme civilne službe ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu te na radnu i zaštitnu odjeću, smještaj i prehranu u skladu s uredbom iz članka 24. stavka 8. ovoga Zakona.

(2) Civilni ročnik koji civilnu službu obavlja u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na neoporezivu novčanu naknadu u skladu s uredbom iz članka 24. stavka 9. ovoga Zakona.

(3) Civilni ročnik za vrijeme obavljanja civilne službe ostvaruje pravo na zdravstvenu zaštitu, obvezno zdravstveno osiguranje i prava u slučaju stradanja, oboljenja ili pogoršanja bolesti za vrijeme civilne službe.

(4) Civilni ročnik ima pravo na izvanredni dopust u trajanju od pet dana u slučaju sklapanja braka, rođenja djeteta, smrti člana uže obitelji i u drugim opravdanim slučajevima do pet dana.

(5) Odluku o provedbi stavka 4. ovoga članka donosi ovlaštena osoba u tijelu za praćenje rada civilnog ročnika i o tome obavještava tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

Članak 24.r

(1) Evidenciju o obveznicima civilne službe vodi Ministarstvo obrane.

(2) Obveznicima civilne službe iskaznicu civilne službe izdaje tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(3) Iskaznica iz stavka 2. ovoga članka javna je isprava kojom obveznik civilne službe dokazuje obavljanje civilne službe i svoj status dok je u civilnoj službi.

Članak 25.

(1) Pričuvni sastav Oružanih snaga dijeli se na ugovornu i mobilizacijsku pričuvu, a mobilizacijska pričuva na nerazvrstanu i razvrstanu pričuvu.

(2) Razvrstani pričuvnik je vojni obveznik koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili u djelatnoj vojnoj službi te mu je određena vojnostručna specijalnost.

(3) Razvrstanim pričuvnicima, prema potrebama popune Oružanih snaga, određuje se i priopćava ratni raspored u Oružanim snagama te ih se prema utvrđenim planovima poziva na službu u Oružane snage radi osposobljavanja.

(4) Osposobljavanje u smislu stavka 3. ovoga članka je održavanje vježbi i drugih aktivnosti utvrđenih ovim Zakonom.

(5) Program osposobljavanja za razvrstane pričuvnike iz stavka 3. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera, uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

(6) Razvrstane pričuvnike na osposobljavanje iz stavka 3. ovoga članka poziva nadležni područni odjel za poslove obrane na temelju zahtjeva Oružanih snaga.

(7) Na osposobljavanje iz stavka 3. ovoga članka ne upućuju se trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 14 godina te osobe koje se skrbe o nemoćnim osobama.

(8) Način određivanja ratnog rasporeda i izdavanja osobne vojne opreme, način čuvanja, održavanja i vraćanja pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 25.a

(1) Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe:

- vojni obveznik koji je odslužio temeljno vojno osposobljavanje
- vojni obveznik koji je uspješno završio dragovoljno vojno osposobljavanje
- vojni obveznik koji je odslužio vojni rok
- djelatna vojna osoba nakon prestanka službe.

(2) Uz osobe iz stavka 1. ovoga članka obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježe:

- vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju i stariji od 30 godina života koji nije odslužio temeljno vojno osposobljavanje ili nije završio program dragovoljnog vojnog osposobljavanja
- žena vojna obveznica s navršenih 19 godina života koja ima odgovarajuće zvanje i stupanj obrazovanja za obavljanje stručnih i tehničkih poslova u Oružanim snagama i koja je uvedena u vojnu evidenciju kao nerazvrstani pričuvnik
- vojni obveznik koji je na drugi način regulirao vojno osposobljavanje.

(3) Nadležni područni odjel za poslove obrane pričuvnike iz stavka 2. ovoga članka može pozvati na službu u Oružane snage nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu te odgovarajućeg vojnog osposobljavanja.

(4) Pozivanje pričuvnika iz stavka 3. ovoga članka na službu u Oružane snage obavlja se na temelju naredbe ministra obrane.

(5) Obvezi služenja u pričuvnom sastavu podliježu i ugovorni pričuvnici u skladu s pravilnikom iz članka 28. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 25.b

U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti pričuvnike se poziva u Oružane snage radi mobilizacije.

Članak 25.c

(1) Zapovjedništvo ili postrojba Oružanih snaga podnosi ustrojstvenoj jedinici Ministarstva obrane nadležnoj za vojnu obvezu izvješće o sudjelovanju pričuvnika na osposobljavanju na propisanom obrascu.

(2) Zapovjedništvo ili postrojba Oružanih snaga dostavlja izvode iz službenih ocjena razvrstanog pričuvnika nadležnom područnom odjelu za poslove obrane, koji izvod ulaže u dosje pričuvnika.

Članak 25.d

(1) Razvrstanog pričuvnika kod kojeg je došlo do promjene zdravstvenog stanja nadležni područni odjel za poslove obrane upućuje odmah, a najkasnije u roku

od osam dana nadležnoj liječničkoj komisiji na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.

(2) Nadležna liječnička komisija iz stavka 1. ovoga članka donosi odluku o ocjeni sposobnosti razvrstanog pričuvnika na temelju zdravstvene dokumentacije.

(3) Ako zdravstvena dokumentacija nije dostatna za donošenje ocjene sposobnosti za vojnu službu, nadležna liječnička komisija od razvrstanog pričuvnika iz stavka 1. ovoga članka zatražit će dodatnu dokumentaciju.

(4) Nadležna liječnička komisija upisuje ocjenu sposobnosti u vojnu iskaznicu razvrstanog pričuvnika.

(5) U skladu s utvrđenim zdravstvenim stanjem i potrebama Oružanih snaga nadležni područni odjel za poslove obrane može razvrstanom pričuvniku odrediti drugi rod odnosno struku.

Članak 25.e

(1) Razvrstanom pričuvniku može se, na njegov zahtjev, odgoditi osposobljavanje zbog opravdanih obiteljskih i drugih razloga.

(2) Zahtjev za odgodu osposobljavanja podnosi se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u roku od osam dana od dana primitka poziva za osposobljavanje ili kada nastane razlog zbog kojeg se traži odgoda osposobljavanja.

(3) O zahtjevu za odgodu osposobljavanja odlučuje nadležni područni odjel za poslove obrane odlukom.

(4) Odluka iz stavka 3. ovoga članka mora biti obrazložena i sadržavati sve elemente rješenja propisane zakonom kojim se uređuje opći upravni postupak.

(5) Protiv odluke iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(6) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

(7) Odluku iz stavka 3. ovoga članka nadležni područni odjel za poslove obrane dostavlja podnositelju zahtjeva i postrojbi ili zapovjedništvu Oružanih snaga u kojoj podnositelj zahtjeva ima ratni raspored.

Članak 25.f

(1) Osposobljavanje se odgađa razvrstanom pričuvniku:

- ako je bolestan, do idućeg pozivanja nakon ozdravljenja
- ako se iz njegova kućanstva u isto vrijeme pozivaju na osposobljavanje dva člana ili više članova odnosno ako se neki od njih već nalazi na osposobljavanju ili na temeljnom vojnom osposobljavanju, dok se drugi član kućanstva ne vrati s osposobljavanja ili s temeljnog vojnog osposobljavanja
- ako u vrijeme osposobljavanja polaže ispite ili ako bi odlaskom na osposobljavanje bio spriječen završiti akademsku godinu, dok takav razlog postoji
- ako bi zbog smrti ili teške bolesti u kućanstvu odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća kućanstvo bilo dovedeno u težak položaj njegovim odlaskom na osposobljavanje, dok takvo stanje u kućanstvu traje, najdulje godinu dana

- ako je neposredno prije odlaska ili u vrijeme odlaska na osposobljavanje nastupila smrt u njegovu kućanstvu ili obitelji, do idućeg pozivanja na osposobljavanje
- ako koristi roditeljni ili roditeljski dopust, dok takav razlog postoji
- ako ima određen datum za sklapanje braka u vrijeme održavanja osposobljavanja, do idućeg pozivanja na osposobljavanje.

(2) Osposobljavanje koje traje dulje od tri dana može se iznimno odgoditi zbog neodgovornih potreba službe, ako to zatraži tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba kod koje je pričuvnik zaposlen, dok takva potreba postoji, najdulje tri mjeseca.

(3) Osposobljavanje koje traje dulje od tri dana može se iznimno odgoditi poljoprivredniku i drugoj osobi koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost zbog neodgovornih poslova ili radova, ako u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za privređivanje, najdulje tri mjeseca.

(4) Uz zahtjev za odgodu osposobljavanja nadležnom područnom odjelu za poslove obrane pričuvnik je dužan priložiti:

- potvrdu izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite koja sadrži zdravstvenu dijagnozu i mišljenje o sposobnosti pričuvnika za osposobljavanje, ako se odgoda traži zbog bolesti pričuvnika
- pisani dokaz visokog učilišta o tome da bi pričuvnik odlaskom na osposobljavanje u vrijeme kada je pozvan bio spriječen pristupiti polaganju ispita i ako bi dolaskom na osposobljavanje bio spriječen završiti akademsku godinu, ako se odgoda traži zato što se nalazi na školovanju
- liječnički nalaz o teškoj bolesti ili izvadak iz matice umrlih odnosno mišljenje nadležnog tijela za socijalnu skrb o posljedicama katastrofa ili velikih nesreća, ako se odgoda traži zbog smrti člana obitelji ili kućanstva, zbog teške bolesti člana kućanstva ili štete uzrokovane katastrofom ili velikom nesrećom odnosno drugom nesrećom zbog koje bi kućanstvo pričuvnika bilo dovedeno u težak položaj
- potvrdu ustanove zdravstvenog osiguranja o korištenju roditeljnog ili roditeljskog dopusta za muškarca
- potvrdu matičnog ili vjerskog ureda da pričuvnik ima određen datum za sklapanje braka
- ako poljoprivrednik ili druga osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost traži odgodu osposobljavanja zbog neodgovornih poljoprivrednih radova odnosno gospodarske djelatnosti, uz zahtjev prilaže dokaz da u njegovu kućanstvu nema drugog člana sposobnog za obavljanje poljoprivrednih radova odnosno gospodarske djelatnosti koji bi ga mogao zamijeniti dok traje osposobljavanje.

(5) Uz zahtjev pričuvnika za odgodu osposobljavanja zato što su iz njegova kućanstva u isto vrijeme pozvana na osposobljavanje dva člana ili više članova ili se jedan član već nalazi na osposobljavanju odnosno temeljnom vojnom osposobljavanju kada je na snazi obveza temeljnog vojnog osposobljavanja ne prilažu se dokazi, već nadležni područni odjel za poslove obrane po službenoj dužnosti

utvrđuje te činjenice uvidom u evidenciju o vojnim obveznicima pozvanim na osposobljavanje odnosno temeljno vojno osposobljavanje.

(6) Ako odgodu osposobljavanja zbog neodgovornih potreba službe traži tijelo državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravna osoba kod koje je pričuvnik zaposlen, uz zahtjev za odgodu osposobljavanja prilaže se obrazloženje o tome zašto se traži odgoda osposobljavanja.

Članak 25.g

(1) Nadležni područni odjel za poslove obrane neće pozvati na osposobljavanje pričuvnika iz mjesta u kojem se pojavila zarazna bolest, o čemu izvješćuje postroju odnosno zapovjedništvo Oružanih snaga koje je podnijelo zahtjev za pozivanje pričuvnika na osposobljavanje.

(2) Podatke o vrsti i širenju zarazne bolesti nadležni područni odjel za poslove obrane pribavlja od nadležne epidemiološke službe.

Članak 25.h

(1) Pričuvnik koji ima ratni raspored i odlazi u inozemstvo na boravak dulji od 90 dana obvezan je prijaviti se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u kojem se vodi u evidenciji vojnih obveznika.

(2) Pričuvniku kojem je dostavljen poziv za izvršavanje vojne obveze nije dopušteno putovanje i odlazak na boravak u inozemstvo za vrijeme izvršenja vojne obveze.

Članak 25.i

(1) Za vrijeme službe u Oružanim snagama radnopravni status pričuvnika koji je u radnom odnosu uređuje se zakonom kojim se uređuju radni odnosi.

(2) Pričuvnik pozvan na službu u Oružane snage ima pravo na novčanu naknadu i na naknadu putnih troškova za vrijeme provedeno u službi u Oružanim snagama.

(3) Visina i način isplate naknada iz stavka 2. ovoga članka propisuju se pravilnikom iz članka 21. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 25.j

(1) Vojni obveznik koji je zbog izvršavanja vojne obveze pozvan na službu u Oružane snage ima pravo na naknadu troškova za prijevoz sredstvima javnog prijevoza te osiguran smještaj i prehranu.

(2) Vojni obveznik ima pravo na naknadu troškova javnog prijevoza u visini cijene karte najjeftinijeg javnog prijevoza, i to pri dolasku u Oružane snage od mjesta prebivališta ili boravišta do mjesta u kojem se treba javiti nadležnom tijelu, a pri povratku od mjesta u kojem je izvršavao vojnu obvezu do mjesta prebivališta ili boravišta.

(3) Vojni obveznik koji je zaposlen, a pozvan je na izvršavanje vojne obveze ima prava i dužnosti iz radnog odnosa u skladu s odredbama zakona kojim se uređuju radni odnosi.

(4) Pričuvniku koji ostvaruje pravo na mirovinu ili novčanu naknadu zbog privremene nezaposlenosti pripada mirovina odnosno novčana naknada i dok izvršava vojnu obvezu.

Članak 25.k

- (1) Nerazvrstani pričuvnik je vojni obveznik uveden u vojnu evidenciju, stariji od 30 godina, kojemu nije određena vojnostručna specijalnost.
- (2) Nerazvrstani pričuvnik može biti pozvan na službu u Oružane snage nakon ocjene sposobnosti za vojnu službu i odgovarajućeg vojnog osposobljavanja.
- (3) Program vojnog osposobljavanja nerazvrstanih pričuvnika iz stavka 2. ovoga članka donosi načelnik Glavnog stožera, uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

Članak 25.l

- (1) Vojna iskaznica je javna isprava kojom vojni obveznik dokazuje identitet dok izvršava vojnu obvezu.
- (2) Vojnom iskaznicom svoj status dokazuje:
 - ročnik na temeljnom vojnom osposobljavanju
 - pričuvnik tijekom služenja u pričuvnom sastavu.
- (3) Vojnu iskaznicu izdaje nadležni područni odjel za poslove obrane koji vojnog obveznika vodi u evidenciji.
- (4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, ročnicima i pričuvnicima koji izgube vojnu iskaznicu ili na drugi način ostanu bez nje vojnu iskaznicu izdaje postrojba Oružanih snaga razine samostalne bojne, njoj ravne ili više razine.
- (5) Vojna iskaznica izdaje se:
 - novaku prilikom pozivanja na temeljno vojno osposobljavanje
 - kadetu i stipendistu nakon sklapanja ugovora.
- (6) Serija i broj vojne iskaznice upisuju se u očevidnik i osobni karton.
- (7) Vojnu iskaznicu potpisuje i ovjerava nadležna osoba Ministarstva obrane, a potpisuje ju i njezin imatelj.

Članak 25.lj

- (1) Vojni obveznik koji izgubi vojnu iskaznicu ili na drugi način ostane bez nje obavezan je u roku od osam dana od dana nestanka vojne iskaznice gubitak prijaviti nadležnom područnom odjelu za poslove obrane koji ga vodi u evidenciji.
- (2) Nadležni područni odjel za poslove obrane iz stavka 1. ovoga članka vojnom obvezniku izdaje novu vojnu iskaznicu.
- (3) Podaci o ratnom rasporedu u vojnoj iskaznici klasificirani su podaci.

Članak 25.m

- (1) Civilni ročnik koji obavi civilnu službu postaje civilni pričuvnik, a tijelo u kojem je civilni ročnik obavio civilnu službu o tome će dostaviti pisanu obavijest Ministarstvu obrane koje donosi odluku o prevođenju civilnog ročnika u pričuvni sastav te o tome obavještava tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.
- (2) Obvezi obavljanja civilne službe u pričuvnom sastavu podliježu osobe koje su obavile civilnu službu kao civilni ročnici i osobe koje su na drugi način regulirale vojnu obvezu, a dobile su status civilnog pričuvnika.
- (3) Pripadnici pričuvnog sastava iz stavka 1. ovoga članka obveznici su civilne zaštite i sudjeluju u raznim oblicima njihove obveze, a u slučaju katastrofa ili

velikih nesreća te ratnog stanja ili stanja neposredne ugroženosti obavljaju poslove na koje ih rasporede nadležna tijela državne uprave za obranu i civilnu zaštitu.

Članak 25.n

Civilni pričuvnik koji je zaposlen, dok izbiva s posla zbog civilne službe ostvaruje prava na naknadu troškova prijevoza sredstvima javnog prijevoza, smještaj i prehranu te prava iz radnog odnosa kao i pričuvnik koji izbiva s posla zbog vojne obveze.

Članak 25.nj

(1) Civilnom pričuvniku na njegov zahtjev tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu odgađa civilnu službu:

- u slučaju bolesti, do idućeg pozivanja nakon ozdravljenja
- ako je neposredno prije odlaska ili u vrijeme odlaska u civilnu službu nastupila teška bolest ili smrt člana obitelji odnosno zbog katastrofa ili velikih nesreća odnosno drugih nesreća u obitelji, do idućeg poziva u civilnu službu
- ako bi obitelj bila dovedena u težak položaj njegovim odlaskom u civilnu službu, do idućeg poziva u civilnu službu.

(2) Civilna služba može se iznimno odgoditi zbog potreba službe, ako to zatraži tijelo ili pravna osoba u kojoj je civilni pričuvnik zaposlen, dok takva potreba postoji, a najdulje do jedne godine.

(3) O zahtjevu za odgađanje obavljanja civilne službe odlučuje rješenjem tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu.

(4) Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

(5) Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana od dana njezina zaprimanja.

Članak 25.o

Novaka, civilnog ročnika i civilnog pričuvnika kod kojega je nastala promjena zdravstvenog stanja koja utječe na njegovu sposobnost za civilnu službu može na njegov zahtjev i po službenoj dužnosti nadležni područni odjel za poslove obrane uputiti na ocjenu sposobnosti za vojnu službu.

Članak 26.

Brisan.

Odredba članka 26. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 136/2025.

3. SLUŽENJE U UGOVORNOJ PRIČUVI

Članak 27.

(1) Ministarstvo obrane može s razvrstanim pričuvnikom koji je odslužio vojni rok, temeljno vojno osposobljavanje ili je bio na dragovoljnom vojnom osposobljavanju sklopiti ugovor na temelju kojega ima i druga prava i obveze u vezi sa služenjem u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.

(2) Pričuvnik iz stavka 1. ovoga članka mora ispunjavati opće i posebne uvjete propisane za prijam u djelatnu vojnu službu, osim uvjeta dobi.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, Ministarstvo obrane može s nerazvrstanim pričuvnikom sklopiti ugovor iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 28.

(1) Dužnosti ugovornog pričuvnika su:

- odazivanje na poziv u službu
- osposobljavanje za obavljanje dužnosti u miru do 90 dana godišnje
- sudjelovanje u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu
- druge obveze utvrđene ugovorom.

(2) Pozivanje ugovornih pričuvnika provodi se putem nadležnog područnog odjela za poslove obrane.

(3) Ministar obrane pravilnikom će urediti uvjete i kriterije za izbor te prava i dužnosti ugovornih pričuvnika, postupak sklapanja ugovora, novčane naknade i druge pogodnosti, uvjete raskida ugovora te druga pitanja u vezi sa službom ugovornih pričuvnika.

4. RADNA OBVEZA

Članak 29.

(1) Radna obveza je obveza zaposlenika u tijelima državne vlasti, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama posebno važnim za obranu.

(2) Vlada u slučaju ratnog stanja i stanja neposredne ugroženosti može uvesti radnu obvezu za sva ili pojedina tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Zaposlenici kojima je uvedena radna obveza imaju obvezu rada na radnim mjestima utvrđenim ratnim sistematizacijama i ne mogu jednostrano prekinuti radni odnos.

(4) Na obveznike radne obveze iz stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe iz Zakona o radu koje propisuju radno vrijeme, odmori i dopuste.

(5) Obvezi rada izvan radnog vremena u sklopu radne obveze iz stavka 1. ovoga članka ne podliježu trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 10 godina.

Članak 30.

Način vođenja evidencije obveznika radne obveze pravilnikom utvrđuje ministar obrane.

5. RADNA POMOĆ

Članak 31.

- (1) Pravnim osobama i državljanima Republike Hrvatske može se uvesti obveza radne pomoći za potrebe izvršenja zadaća nositelja obrambenih funkcija u slučaju ratnog stanja i stanja neposredne ugroženosti.
- (2) Obveza radne pomoći može se uvesti državljanima koji već nisu angažirani na drugim obvezama propisanim ovim Zakonom.
- (3) Način izvršenja obveze radne pomoći uredbom propisuje Vlada, na prijedlog ministra obrane.

Članak 32.

Obvezi radne pomoći ne podliježu:

- žene starije od 55 godina
- muškarci stariji od 65 godina
- trudnice, majke, samohrani roditelji odnosno skrbnici s jednim djetetom ili više djece mlađe od 10 godina.

6. MATERIJALNA OBVEZA

Članak 33.

- (1) U ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti pravne osobe i državljani Republike Hrvatske imaju materijalnu obvezu.
- (2) Na pisani zahtjev nadležnog područnog odjela za poslove obrane, pravne osobe i državljani Republike Hrvatske u okolnostima iz stavka 1. ovoga članka obvezni su Oružanim snagama, tijelima državne vlasti i civilnim nositeljima obrambenih priprema ustupiti na korištenje objekte i materijalna sredstva potrebna za provedbu obrambenih zadaća i obrambenog osposobljavanja.
- (3) Popise materijalnih sredstava za potrebe obrane iz stavka 2. ovoga članka vode nadležna tijela državne uprave.
- (4) Tijela državne uprave koja vode popis materijalnih sredstava za potrebe obrane dužna su podatke o tome dostavljati Ministarstvu obrane na njegov zahtjev.
- (5) Ako na sredstvima iz stavka 2. ovoga članka nastane šteta, oštećeniku pripada naknada za stvarnu štetu u vrijeme njezina nastanka.
- (6) Vlada uredbom propisuje vrstu materijalnih sredstava i opreme iz stavka 2. ovoga članka te visinu dnevne naknade koja pripada državljanima i pravnim osobama za ustupljena sredstva.
- (7) Vlasniku sredstava iz stavka 2. ovoga članka ne pripada naknada za izmaklu dobit.

Članak 34.

Brisan.

Odredba članka 34. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 75/2015.

7. OSTALA PRAVA I OBVEZE

Članak 35.

(1) Obveznik iz članka 18. ovoga Zakona mora se na poziv nadležnog područnog odjela za poslove obrane javiti na mjesto i u vremenu utvrđenom općim ili pojedinačnim pozivom.

(2) U pozivu iz stavka 1. ovoga članka navodi se upozorenje kojim se poziva obveznika da mu, ako se ne odazove pozivu ili ne opravda svoj izostanak, može biti izrečena novčana kazna propisana ovim Zakonom.

(3) Ako se osoba iz stavka 1. ovoga članka ne odazove pozivu i ne opravda svoj izostanak, nadležni područni odjel za poslove obrane pokrenut će prekršajni postupak.

(4) Kažnjavanje u prekršajnom postupku obveznika iz stavka 1. ovoga članka ne isključuje ispunjavanje obveza koje obveznik iz stavka 1. ovoga članka ima u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Članak 35.a

(1) Razvrstanom pričuvniku može se, na osobni zahtjev, odgoditi odlazak na službu u Oružane snage.

(2) Zahtjev za odgodu iz stavka 1. ovoga članka podnosi se nadležnom područnom odjelu za poslove obrane u roku od osam dana od primitka poziva za odlazak na službu.

(3) Uvjete i način ostvarivanja prava na odgodu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ministar obrane propisuje pravilnikom kojim se uređuje izvršavanje vojne obveze.

Članak 36.

(1) Nadležni područni odjeli za poslove obrane vode evidenciju vojnih obveznika.

(2) Za državljane Republike Hrvatske upisane u vojnu evidenciju nadležni područni odjeli za poslove obrane prikupljaju podatke o rođenju, državljanstvu, prebivalištu i boravištu, psiho-tjelesnoj sposobnosti, bračnom stanju, školskoj i stručnoj spremi, zaposlenju, vojnostručnoj osposobljenosti i znanjima i vještinama važnima za obranu te ostale podatke potrebne za određivanje rasporeda.

(3) Ministarstvo obrane prikuplja podatke o kažnjavanju za državljane Republike Hrvatske predviđene za obavljanje posebno važnih dužnosti u sklopu Oružanih snaga.

Članak 37.

Nadležna tijela državne uprave dužna su u roku od 15 dana od dana nastanka promjene nadležni područni odjel za poslove obrane obavijestiti o promjeni imena i prezimena, promjeni adrese prebivališta odnosno boravišta, o prijmu u hrvatsko državljanstvo ili otpustu iz hrvatskoga državljanstva vojnog obveznika.

Članak 38.

(1) Državljanima Republike Hrvatske tijekom izvršavanja obveza iz članka 18. ovoga Zakona i nakon otpusta iz Oružanih snaga imaju pravo na pokriće troškova zdravstvene zaštite iz obveznog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na teret državnog proračuna Republike Hrvatske do izlječenja odnosno dok nadležno tijelo miro-

vinskog osiguranja ne donese ocjenu radne sposobnosti u slučaju nastanka ozljede ili bolesti koje su zadobili za vrijeme izvršavanja obveze, a koje su izravna posljedica izvršavanja obveze.

(2) Nadležna ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane koja je organizirala aktivnost na kojoj se obveznik iz stavka 1. ovoga članka razbolio ili ozlijedio pokreće postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu.

GLAVA IV.

ORUŽANE SNAGE

1. ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 39.

(1) Oružane snage štite suverenitet i neovisnost Republike Hrvatske te brane njezinu teritorijalnu cjelovitost.

(2) Oružane snage mogu, uz uvjete predviđene Ustavom, međunarodnim ugovorima i zakonom:

- sudjelovati u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu
- pružiti pomoć u obrani državama saveznicama u slučaju oružanog napada na jednu ili više njih u skladu sa sklopljenim međunarodnim ugovorima
- sudjelovati u združenim nastojanjima Europske unije, u duhu solidarnosti, ako je neka od članica izložena terorističkom napadu ili je postala žrtva prirodne ili ljudskom djelatnošću izazvane katastrofe
- koristiti se kao pomoć institucijama civilne vlasti, organizacijama i službama namijenjenima zaštiti i spašavanju te stanovništvu u slučaju katastrofa i velikih nesreća, potrage i spašavanja, prijevozu unesrećenih ili oboljelih koje obuhvaća i hitni medicinski let.
- osiguravati nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske kojima raspolaže Ured predsjednika Republike Hrvatske, koje se koriste u funkciji Predsjednika Republike

(3) Oružane snage provode pripreme za izvršenje zadaća iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 40.

(1) Pripadnici Oružanih snaga dužni su se, uvijek i u svim okolnostima, pri izvođenju borbenih i neborbenih djelovanja pridržavati pravila međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava.

(2) Pripadnik Oružanih snaga dužan je odbiti zapovijed kojom se od njega traži postupanje protivno odredbama Ustava i pravilima međunarodnoga ratnog i humanitarnog prava.

(3) Pripadnici Oružanih snaga izjednačeni su u ostvarivanju prava i dužnosti neovisno o njihovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom

uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Članak 41.

- (1) Oružane snage organizirane su u stožere, zapovjedništva, postrojbe, ustanove i druge ustrojstvene jedinice prema odobrenom mobilizacijskom razvoju i knjigama ustroja Oružanih snaga.
- (2) Oružane snage dijele se na grane, rodove, službe, struke i njihove specijalnosti.
- (3) Grane Oružanih snaga su Hrvatska kopnena vojska, Hrvatska ratna mornarica i Hrvatsko ratno zrakoplovstvo.
- (4) Ministar obrane odlukom propisuje rodove, službe i struke te njihove specijalnosti na prijedlog načelnika Glavnog stožera.
- (5) Ministar obrane propisuje mirnodopski i ratni ustroj stožera, zapovjedništava, postrojbi i ustanova Oružanih snaga na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost Predsjednika Republike.

Članak 42.

Grane Oružanih snaga su dijelovi Oružanih snaga u okviru kojih se provode pripreme i opremanje pojedinaca, postrojba i namjenski organiziranih snaga za izvršenje zadaća u određenim geografskim prostorima (kopno, more, zrak) čija je primarna zadaća održavanje potrebne razine borbene spremnosti operativnih postrojba.

Članak 43.

- (1) Oružane snage imaju mirnodopski i ratni sastav.
- (2) Mirnodopski sastav Oružanih snaga čine djelatne vojne osobe, državni službenici i namještenici raspoređeni u Oružane snage, pričuvnici pozvani na obuku, ugovorni pričuvnici, kadeti te osobe koje su pristupile temeljnom vojnom osposobljavanju.
- (3) Ratni sastav Oružanih snaga, uz osobe iz stavka 2. ovoga članka, čine i vojni obveznici mobilizirani u Oružane snage.

Članak 44.

Služba u Oružanim snagama, činovi, promaknuća u činove, imenovanja i razrješenja u službi, prava iz mirovinskog osiguranja, ostala statusna pitanja te prava i obveze pripadnika Oružanih snaga uređuju se posebnim zakonima.

Članak 45.

U Oružanim snagama u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo.

2. UPORABA ORUŽANIH SNAGA

Članak 46.

- (1) O uporabi Oružanih snaga odlučuju Hrvatski sabor, Predsjednik Republike, predsjednik Vlade i ministar obrane u skladu s Ustavom i ovim Zakonom.
- (2) Odluke i naredbe o uporabi Oružanih snaga izdaju tijela i osobe iz stavka 1. ovoga članka u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Odluke i naredbe o uporabi Oružanih snaga iz stavaka 1. i 2. ovoga članka provode se putem zapovijedi načelnika Glavnog stožera.

2.1. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U RATNOM STANJU

Članak 47.

Predsjednik Republike naređuje uporabu i zapovijeda Oružanim snagama u ratnom stanju te je odgovoran za obranu neovisnosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

2.2. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U STANJU NEPOSREDNE UGROŽENOSTI

Članak 48.

U slučaju stanja neposredne ugroženosti Predsjednik Republike može, uz supotpis predsjednika Vlade, narediti uporabu Oružanih snaga iako nije proglašeno ratno stanje.

2.3. PRELAZAK GRANICE I DJELOVANJE ORUŽANIH SNAGA PREKO GRANICA REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 49.

(1) Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske i djelovati preko njezinih granica na temelju odluke Hrvatskoga sabora koju predlaže Vlada uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(2) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 1. ovoga članka Predsjednik Republike naređuje uporabu Oružanih snaga.

2.4. UPUĆIVANJE ZAHTJEVA ZA POMOĆ U OBRANI DRŽAVAMA SAVEZNICAMA

Članak 50.

(1) Odluku o upućivanju zahtjeva za pomoć u obrani državama saveznicama, u skladu sa sklopljenim međunarodnim ugovorima, donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(2) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 1. ovoga članka Predsjednik Republike upućuje zahtjev za pomoć u obrani državama saveznicama i dodjeljuje ovlast nadležnom zapovjedniku NATO-a za vođenje operacija na teritoriju Republike Hrvatske.

2.5. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U PRUŽANJU POMOĆI U OBRANI DRŽAVAMA SAVEZNICAMA

Članak 51.

- (1) Oružane snage mogu biti uporabljene za pružanje pomoći državama saveznicama u slučaju oružanog napada na jednu ili više njih u skladu s odredbama članka 5. Sjevernoatlantskog ugovora.
- (2) Odluku o djelovanju Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.
- (3) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 2. ovoga članka Predsjednik Republike naređuje uporabu i dodjeljivanje dijelova Oružanih snaga nadležnim NATO zapovjedništvima.
- (4) Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane utvrđuje nacionalna ograničenja uporabe i izuzeća u uporabi.

2.6. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U PRUŽANJU POMOĆI U OBRANI DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE

Članak 52.

- (1) Oružane snage mogu se uporabiti kao pomoć u obrani državama članicama Europske unije.
- (2) Odluku o djelovanju Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.
- (3) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 2. ovoga članka Predsjednik Republike naređuje uporabu i dodjeljivanje dijelova Oružanih snaga nadležnim zapovjedništvima države članice kojoj se upućuje pomoć.
- (4) Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane utvrđuje nacionalna ograničenja uporabe i izuzeća u uporabi.

2.7. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U SKLADU S KLAUZULOM O SOLIDARNOSTI EUROPSKE UNIJE

Članak 53.

- (1) Oružane snage mogu se upotrijebiti kao pomoć državama članicama Europske unije u slučajevima kada su izložene terorističkom napadu te prirodnim ili ljudskom djelatnošću izazvanim katastrofama.
- (2) Odluku o djelovanju Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.
- (3) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 2. ovoga članka Predsjednik Republike, u skladu s ugovorenim postupcima u sklopu Europske unije, naređuje uporabu i dodjeljivanje dijelova Oružanih snaga tijelima Europske unije zaduženim za provedbu operacija pomoći ili nadležnim tijelima države članice kojoj se upućuje pomoć.

(4) Uporaba Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka odvijat će se u skladu s odlukom i pod koordinacijom Vijeća Europske unije.

2.8. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U IZGRADNJI MEĐUNARODNE SIGURNOSTI

Članak 54.

(1) Postrojbe, namjenski organizirani dijelovi ili pripadnici Oružanih snaga mogu biti uporabljeni u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize, humanitarnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

(2) Odluku o djelovanju Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka donosi Hrvatski sabor na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike, na način utvrđen Ustavom.

(3) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 2. ovoga članka Predsjednik Republike naređuje uporabu i dodjeljivanje Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka nadležnim međunarodnim zapovjedništvima.

(4) Ministar obrane odlukom utvrđuje aktivnosti potrebne za provedbu naredbe iz stavka 3. ovoga članka i njihove nositelje.

(5) Pripadnike Oružanih snaga u operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu upućuje načelnik Glavnog stožera.

(6) Ako se tijekom provedbe aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka utvrdi nastupanje okolnosti u kojima su pogoršani sigurnosni uvjeti pripadnika Oružanih snaga, načelnik Glavnog stožera može uvesti dodatna izuzeća u uporabi, o čemu je dužan odmah izvijestiti ministra obrane i Predsjednika Republike.

Članak 54.a

(1) Naredbe iz članka 49. stavka 2., članka 51. stavka 3., članka 52. stavka 3., članka 53. stavka 3. i članka 54. stavka 3. ovoga Zakona Predsjednik Republike donosi na prijedlog ministra obrane.

(2) Prijedloge naredbi iz stavka 1. ovoga članka izrađuje Ministarstvo obrane uz sudjelovanje Glavnog stožera.

Članak 55.

(1) U slučaju potrebe za promjenom mandata međunarodnih snaga prilikom provedbe operacija iz članka 54. stavka 1. ovoga Zakona, zbog potrebe za primjenom sile ili prijetnje silom te zbog povećanih sigurnosnih rizika odluku o nastavku ili prestanku sudjelovanja Oružanih snaga može donijeti Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(2) Na temelju odluke Hrvatskoga sabora iz stavka 1. ovoga članka Predsjednik Republike donosi odluku o povlačenju.

(3) Ako su pripadnici Oružanih snaga u operaciji iz članka 54. ovoga Zakona izloženi pogibelji, Predsjednik Republike samostalno ili na prijedlog načelnika Glavnog stožera i uz suglasnost ministra obrane može donijeti odluku o njihovom povlačenju.

(4) O odluci iz stavka 3. ovoga članka ministar obrane izvijestit će Hrvatski sabor na prvom sljedećem zasjedanju.

2.9. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U PRUŽANJU MEĐUNARODNE HUMANITARNE POMOĆI

Članak 56.

(1) Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći drugoj državi na temelju odluke koju donosi Vlada uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(2) Oružane snage država saveznica mogu prijeći granice Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći Republici Hrvatskoj na temelju odluke koju donosi Vlada uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(3) Prijedlog odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka Vladi predlaže ministar obrane uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za vanjske poslove.

(4) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka definira se mandat i nacionalna ograničenja i izuzeća u uporabi Oružanih snaga.

(5) Na temelju odluke iz stavka 1. ovoga članka ministar obrane naređuje upućivanje i uporabu dijelova Oružanih snaga.

(6) Iznimno od stavaka 1. – 5. ovoga članka, Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći na zadaćama protupožarne zaštite na temelju odluke koju jedanput godišnje donosi Vlada uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(7) Provedbu odluke, mandat i nacionalna ograničenja i izuzeća u uporabi Oružanih snaga iz stavka 6. ovoga članka radi pružanja humanitarne pomoći na zadaćama protupožarne zaštite definira naredbom ministar obrane i o tome izvješćuje ministra nadležnog za vanjske poslove, Predsjednika Republike i Vladu.

2.10. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U INTEGRIRANOM SAVEZNIČKOM SUSTAVU NADZORA I ZAŠTITE ZRAČNOG PROSTORA

Članak 56.a

(1) Republika Hrvatska dio Oružanih snaga za nadzor i zaštitu zračnog prostora može dodijeliti nadležnim zapovjedništvima u sklopu zajedničkih sustava protuzračne i proturaketne obrane međunarodnih organizacija kojima je pristupila na temelju međunarodnih ugovora.

(2) Odluku o dodjeljivanju dijelova Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka donosi Predsjednik Republike na prijedlog Vlade.

(3) Načelnik Glavnog stožera može ovlast operativnog i taktičkog zapovijedanja i nadzora nad Oružanim snagama iz stavka 1. ovoga članka prenijeti na nadležnog savezničkog zapovjednika na temelju odluke iz stavka 2. ovoga članka i uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

Članak 56.b

(1) Dijelovi Oružanih snaga dodijeljeni u zajedničke sustave protuzračne i proturaketne obrane mogu djelovati u zračnom prostoru država saveznica na temelju zapovijedi nadležnog savezničkog zapovjednika u skladu sa sklopljenim međunarodnim ugovorima s tim državama.

(2) Dijelovi oružanih snaga država saveznica dodijeljeni u zajedničke sustave protuzračne i proturaketne obrane mogu djelovati u hrvatskom zračnom prostoru na temelju zapovijedi nadležnog savezničkog zapovjednika u skladu sa sklopljenim međunarodnim ugovorima s Republikom Hrvatskom.

(3) Hrvatski sabor daje prethodno odobrenje za djelovanje dijelova snaga iz stavaka 1. i 2. ovoga članka u sklopu kojeg utvrđuje nacionalnog ovlaštenika koji savezničkom zapovjedniku može odobriti izdavanje zapovijedi za njihovo borbeno djelovanje.

(4) Odluku kojom se daje prethodno odobrenje iz stavka 3. ovoga članka Hrvatski sabor donosi na prijedlog Vlade i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

**2.11. UPORABA ORUŽANIH SNAGA U SITUACIJAMA KOJE
ZAHTIJEVAJU BORBENO DJELOVANJE PROTIV CIVILNIH
ZRAKOPLOVA****Članak 57.**

Uporaba Oružanih snaga u situacijama koje zahtijevaju borbeno djelovanje protiv civilnih zrakoplova koji narušavaju suverenitet Republike Hrvatske i nacionalnu sigurnost uređuje se posebnim zakonom.

3. KORIŠTENJE I POMOĆ ORUŽANIH SNAGA**Članak 58.**

(1) O korištenju Oružanih snaga odlučuje Vlada ili ministar obrane u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Odluke o korištenju Oružanih snaga donosi Vlada ili ministar obrane u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Odluke o korištenju Oružanih snaga iz stavka 2. ovoga članka provode se putem zapovijedi načelnika Glavnog stožera.

Članak 59.

(1) Oružane snage mogu se koristiti kao pomoć u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa i velikih nesreća.

(2) Odluku o korištenju Oružanih snaga u slučaju katastrofa donosi Vlada na prijedlog ministra obrane.

(3) Odluku o korištenju Oružanih snaga u slučaju velikih nesreća donosi ministar obrane na temelju zahtjeva središnjeg tijela državne uprave nadležnoga za zaštitu i spašavanje.

(4) O odlukama iz stavaka 2. i 3. ovoga članka odmah se izvješćuje Predsjednik Republike.

Članak 60.

(1) Prilikom pružanja pomoći u situacijama iz članka 59. ovoga Zakona Oružane snage koordiniraju svoje djelovanje u skladu s planovima, pravilima i procedura-ma koje utvrđuje središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje.

(2) Dijelovima Oružanih snaga angažiranim u zadaćama iz članka 59. ovoga Zakona zapovijedaju nadležni zapovjednici Oružanih snaga.

(3) Središnje tijelo državne uprave nadležno za zaštitu i spašavanje zahtjeve za angažiranje i dodjelu zadaća Oružanim snagama usklađuje s Ministarstvom obra-ne.

Članak 61.

(1) Oružane snage mogu se koristiti kao pomoć u protupožarnoj zaštiti i traganju i spašavanju ako tijela nadležna za protupožarnu zaštitu odnosno tijela nadležna za traganje i spašavanje ne raspolažu odgovarajućim snagama i sposobnostima, kao i za prijevoz unesrećenih ili oboljelih koje obuhvaća i hitni medicinski let.

(2) Oružane snage kao pomoć u protupožarnoj zaštiti koriste se u skladu s godišnjim planom koji donosi Vlada.

(3) Oružane snage kao pomoć u traganju i spašavanju koriste se na temelju zah-tjeva središnjeg tijela državne uprave nadležnoga za zaštitu i spašavanje.

(4) Odluku o korištenju Oružanih snaga u aktivnostima iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar obrane ili osobe koje on ovlasti.

Članak 62.

(1) Oružane snage mogu se koristiti kao pomoć u nadzoru i zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske na moru.

(2) Korištenje Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka uređuje se Zakonom o Obalnoj straži Republike Hrvatske.

Članak 62.a

(1) Oružane snage mogu pružati potporu policiji u zaštiti državne granice u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor državne granice.

(2) Odluku o pružanju potpore Oružanih snaga policiji iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada, na prijedlog ministra obrane i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

Članak 63.

(1) Oružane snage se mogu, ako to zahtijeva narav pogibelji, koristiti kao pomoć policiji i drugim državnim tijelima za vrijeme trajanja ratnog stanja, u slučaju stanja neposredne ugroženosti ili kada su tijela državne vlasti onemogućena da redovito obavljaju svoje ustavne dužnosti.

(2) Odluku o korištenju Oružanih snaga za vrijeme trajanja ratnog stanja u situ-acijama iz stavka 1. ovoga članka donosi Predsjednik Republike.

(3) Odluku o korištenju Oružanih snaga u slučaju stanja neposredne ugroženosti ili kada su tijela državne vlasti onemogućena da redovito obavljaju svoje ustavne

dužnosti u situacijama iz stavka 1. ovoga članka donosi Predsjednik Republike, na prijedlog i uz supotpis predsjednika Vlade.

Članak 64.

(1) Oružane snage iznimno mogu pružati pomoć lokalnoj zajednici i institucijama civilnog društva u provedbi humanitarnih projekata i projekata od općeg interesa.

(2) Prilikom provedbe aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka ne smiju se narušavati načela slobodnoga tržišnog natjecanja.

(3) Kriterije i uvjete angažiranja Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka te odluku o pružanju pomoći donosi ministar obrane.

4. DOPRINOS ORUŽANIH SNAGA U IZGRADNJI I RAZVOJU SAVEZNIČKIH SPOSOBNOSTI I ZAJEDNIČKE SIGURNOSNE I OBRAMBENE POLITIKE

Članak 65.

(1) Pojedine postrojbe ili namjenski organizirane snage iz Oružanih snaga mogu biti deklarirane u multinacionalne snage za odgovor koje se organiziraju u sklopu NATO-a.

(2) Pojedine postrojbe ili namjenski organizirane snage iz Oružanih snaga mogu biti deklarirane u multinacionalne snage za odgovor koje se organiziraju u sklopu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije.

(3) Pojedine postrojbe ili namjenski organizirane snage iz Oružanih snaga mogu biti deklarirane u multinacionalne snage za odgovor koje se organiziraju u sklopu operacija i misija koje vode Ujedinjeni narodi.

(4) Odluke o deklariranju snaga iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka donosi Predsjednik Republike na prijedlog Vlade.

(5) Prijedlog odluke o deklariranju snaga iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka izrađuje Ministarstvo obrane uz sudjelovanje Glavnog stožera.

Članak 66.

(1) Pripadnici Oružanih snaga mogu biti raspoređeni u multinacionalna zapovjedništva ili upravljačke strukture međunarodnih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora.

(2) Pripadnici Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka mogu biti upućeni u područje operacije potpore miru, operacije odgovora na krize, humanitarne operacije i druge aktivnosti u inozemstvu radi obavljanja zadaća, postupaka multinacionalnih zapovjedništava ili upravljačkih struktura međunarodnih organizacija, na temelju odluke Hrvatskog sabora.

(3) Odluku o angažiranju pripadnika Oružanih snaga u operacijama i aktivnostima iz stavka 2. ovoga članka donosi Predsjednik Republike na prijedlog ministra obrane.

Članak 67.

(1) Odluku o deklariranju dijelova Oružanih snaga koje se Republika Hrvatska obvezuje dovesti u stanje spremnosti i raspoloživosti za angažiranje u multinaci-

onalnim snagama i međunarodnim operacijama donosi ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.

(2) Ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera donosi plan opremanja, obuke i razvoja spremnosti dijelova Oružanih snaga te odluke kojima određuje postrojbe ili namjenski organizirane dijelove Oružanih snaga koje se podvrgavaju programima opremanja, obuke i spremnosti.

Članak 68.

(1) Odluke o pridruživanju pojedinih postrojbi ili namjenski organiziranih dijelova Oružanih snaga multinacionalnim vojnim strukturama odnosno zapovjedništvima ili postrojbama, koje se ustrojavaju u okviru međunarodnih inicijativa i organizacija donosi Predsjednik Republike, na prijedlog ministra obrane i uz prethodno mišljenje ministra nadležnoga za vanjske poslove.

(2) Republika Hrvatska može se uključivati u međunarodne projekte s ciljem razvoja zajedničkih obrambenih sposobnosti.

(3) Odluku o uključivanju u međunarodne projekte iz stavka 2. ovoga članka donosi Vlada na prijedlog ministra obrane i uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

Članak 68.a

(1) Radi razvoja zajedničkih obrambenih sposobnosti s državama saveznicama, u Republici Hrvatskoj mogu se osnivati međunarodna vojna zapovjedništva i druga vojna tijela.

(2) Međunarodna vojna zapovjedništva i druga vojna tijela iz stavka 1. ovoga članka djeluju u skladu sa sklopljenim međunarodnim aktima i međunarodnim ugovorima.

(3) U skladu sa stavkom 2. ovoga članka, uredbom Vlade uređuje se naziv, sjedište, organizacija i upravljanje međunarodnim vojnim zapovjedništvom odnosno drugim vojnim tijelom iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 69.

(1) Oružane snage mogu prijeći granice Republike Hrvatske radi vježbi i obuke u okviru međunarodnih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora.

(2) Oružane snage država saveznica mogu prijeći granice Republike Hrvatske radi vježbi i obuke u okviru međunarodnih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila ili pristupa na temelju međunarodnih ugovora.

(3) Pod obukom iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podrazumijeva se obuka postrojbi razine satnije i više.

(4) Odluke o prelasku granice radi vježbi i obuke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka donosi Vlada uz prethodnu suglasnost Predsjednika Republike.

(5) Odluke o prelasku granice radi protokolarno-ceremonijalnih aktivnosti te postrojbi razine voda i niže donosi ministar obrane.

(6) Na temelju odluke iz stavaka 4. i 5. ovoga članka načelnik Glavnog stožera pripadnike Oružanih snaga upućuje na vježbe i obuku.

5. ZAPOVIJEDANJE I RUKOVOĐENJE U ORUŽANIM SNAGAMA

Članak 70.

- (1) Načelnik Glavnog stožera ima ovlast punog zapovijedanja u Oružanim snagama na temelju zapovijedi i naredbi Predsjednika Republike, odluka ministra obrane te odredbi ovoga Zakona.
- (2) Načelnik Glavnog stožera odgovoran je Predsjedniku Republike za provedbu zapovijedi i naredbi te ministru obrane za provedbu odluka iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Načelnik Glavnog stožera dužan je o provedbi akata iz stavka 2. ovoga članka kojima se regulira uporaba ili korištenje Oružanih snaga istodobno izvijestiti Predsjednika Republike i ministra obrane.
- (4) Načelnik Glavnog stožera može zapovjediti privremeno stavljanje u pripravnost dijela postrojbi Oružanih snaga u slučaju opasnosti od katastrofa, velikih nesreća i nesreća, o čemu je dužan odmah izvijestiti Predsjednika Republike i ministra obrane.
- (5) Zapovijedanje i rukovođenje u Oružanim snagama provode vojne osobe raspoređene na zapovjedne i voditeljske dužnosti.
- (6) Osobe iz stavka 5. ovoga članka zapovijedaju i rukovode stožerima, zapovjedništvima, granama, postrojbama i ustanovama Oružanih snaga u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima.
- (7) Zapovijedanje i rukovođenje u Oružanim snagama zasniva se na načelima jednočelništva i subordinacije.
- (8) Zapovijed je operativna odluka koja nije upravna stvar, a koju izdaju zapovjednici radi učinkovitoga funkcioniranja Oružanih snaga.

6. PRIJENOS OVLASTI OPERATIVNOG I TAKTIČKOG ZAPOVIJEDANJA I NADZORA

Članak 71.

- (1) Prilikom dodjeljivanja postrojbi i pripadnika Oružanih snaga u sastav međunarodnih vojnih snaga može se prenijeti ovlast operativnog i taktičkog zapovijedanja i nadzora na nadležna međunarodna ili nacionalna zapovjedništva i zapovjednike.
- (2) Ovlaсти zapovijedanja i nadzora iz stavka 1. ovoga članka mogu biti prenesene sa ili bez izuzeća u uporabi snaga.
- (3) Ministarstvo obrane obvezno je osigurati potrebne mehanizme i aktivnosti za praćenje prenesene ovlasti zapovijedanja i nadzora nad dijelovima Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 72.

Načelnik Glavnog stožera može ovlast operativnog i taktičkog zapovijedanja i nadzora prenijeti nad postrojbama i pripadnicima Oružanih snaga u operacijama potpore miru, operacijama odgovora na krize i humanitarnim operacijama uz prethodnu suglasnost ministra obrane.

7. POPUNA ORUŽANIH SNAGA

Članak 73.

- (1) Oružane snage popunjavaju se na način i u postupku predviđenom odredbama ovoga Zakona.
- (2) Ratni sastav Oružanih snaga popunjava se osobama iz članka 43. ovoga Zakona i materijalno-tehničkim sredstvima.

8. MOBILIZACIJA ORUŽANIH SNAGA

Članak 74.

- (1) Mobilizacija Oružanih snaga ili njihovih dijelova izvodi se u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti.
- (2) Mobilizacija Oružanih snaga ili njihovih dijelova može se izvoditi i u slučaju katastrofa i velikih nesreća.
- (3) Mobilizacijom Oružane snage prelaze iz mirnodopskog ustrojstva i stanja na ratno ustrojstvo i stanje spremnosti prema planu mobilizacije.
- (4) Po opsegu mobilizacija Oružanih snaga može biti opća i djelomična.
- (5) Opća mobilizacija Oružanih snaga obuhvaća popunu Oružanih snaga prema ratnom ustroju, a djelomična mobilizacija samo određenih dijelova Oružanih snaga.
- (6) Mobilizacija Oružanih snaga provodi se na temelju planova mobilizacije, u skladu s mobilizacijskim razvojem.
- (7) Način pripreme i provedbe mobilizacije Oružanih snaga ili njihovih dijelova pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 75.

- (1) Za pripremu i provedbu mobilizacije pričuvnika odgovoran je ministar obrane, a za pripremu i provedbu mobilizacije stožera, zapovjedništava, postrojbi i ustanova Oružanih snaga odgovoran je načelnik Glavnog stožera.
- (2) U cilju pripreme i provedbe mobilizacije ministar obrane donosi naredbu za pozivanje pričuvnika na smotriranje, vježbe ili osposobljavanje.

9. PRIPRAVNOST ORUŽANIH SNAGA

Članak 76.

- (1) Pripravnost Oružanih snaga je stanje u kojem se poduzimaju mobilizacijske, organizacijske, sigurnosne i druge mjere i postupci koji su potrebni radi sprječavanja i uklanjanja opasnosti od napada na Republiku Hrvatsku i drugih opasnosti koje ugrožavaju suverenitet, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost Republike Hrvatske, sigurnost građana i imovine.
- (2) Pripravnost Oružanih snaga obuhvaća i mjere i postupke koji se poduzimaju za pravodobno angažiranje snaga na temelju preuzetih međunarodnih obveza.
- (3) Predsjednik Republike na prijedlog Vlade nalaže uvođenje mjera pripravnosti Oružanih snaga ili dijelova Oružanih snaga iz stavka 1. ovoga članka.

GLAVA IV.A

OBRAMBENO PLANIRANJE I MATERIJALNO ZBRINJAVANJE**1. OBRAMBENO PLANIRANJE U MINISTARSTVU OBRANE I
ORUŽANIM SNAGAMA****Članak 76.a**

(1) Obrambeno planiranje u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama temelji se na odredbama ovoga Zakona i Zakona o proračunu, uz obveze prihvaćene u sklopu međunarodnih organizacija kojima je Republika Hrvatska pristupila.

(2) Ministar obrane donosi pravilnik o obrambenom planiranju kojim razrađuje obrambeno planiranje u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama, utvrđuje planska razdoblja, razine, načela i nositelje planiranja, njihove zadaće te vrste i rokove izrade dokumenata.

**2. MATERIJALNO ZBRINJAVANJE U MINISTARSTVU OBRANE I
ORUŽANIM SNAGAMA****Članak 77.**

(1) Materijalno zbrinjavanje u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama provodi se kroz sljedeće djelatnosti:

1. razvoj, opremanje i modernizaciju naoružanja i vojne opreme
2. izgradnju i održavanje infrastrukture
3. opskrbu i održavanje materijalnih sredstava
4. prijevoz ljudi i sredstava te obavljanje drugih usluga
5. zdravstvenu, veterinarsku i drugu potrebnu skrb.

(2) Postupak materijalnog zbrinjavanja iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom će propisati ministar obrane.

(3) Materijalno zbrinjavanje iz stavka 1. ovoga članka organizira se i provodi prema planovima razvoja i uporabe Oružanih snaga.

Članak 78.

Ministarstvo obrane surađuje s drugim ministarstvima i tijelima državne uprave u provedbi materijalnog zbrinjavanja u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama, osim u materijalnom zbrinjavanju Oružanih snaga naoružanjem i vojnom opremom.

Članak 79.

(1) U Oružanim snagama se u svrhu materijalnog zbrinjavanja osnivaju potrebne pričuve materijalnih sredstava.

(2) Odluku o vrstama i veličinama pričuva materijalnih sredstava za potrebe Oružanih snaga donosi Vlada na prijedlog ministra obrane.

(3) Način osiguranja, čuvanja i obnavljanja pričuva materijalnih sredstava za potrebe Oružanih snaga odlukom utvrđuje ministar obrane.

Članak 80.

- (1) Materijalna sredstva čija tehnička rješenja nisu u skladu s planovima opremanja i potrebama Oružanih snaga ili su suvišna proglašavaju se neperspektivnima.
- (2) Rashodovanje materijalnih sredstava je postupak kojim se materijalna sredstva proglašavaju dotrajalima i neuporabljivima te se na temelju toga razdužuju iz knjigovodstva i evidencije, a financijska vrijednost se otpisuje.
- (3) Materijalna sredstva Oružanih snaga mogu se u određenim situacijama ustupiti sa ili bez naknade fizičkim i pravnim osobama.
- (4) Kriterije, postupak i slučajeve u kojima se materijalna sredstva proglašavaju neperspektivnima i koja se rashoduju pravilnikom propisuje ministar obrane.
- (5) Odluku o ustupanju materijalnih sredstava iz stavka 3. ovoga članka fizičkim i pravnim osobama donosi ministar obrane.

GLAVA V.

POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE**1. CIVILNI NOSITELJI OBRAMBENIH PRIPREMA****Članak 81.**

- (1) Civilni nositelji obrambenih priprema su Vlada, ministarstva, županije i Grad Zagreb.
- (2) Civilni nositelji obrambenih priprema iz stavka 1. ovoga članka izrađuju planove djelovanja u ratu i stanju neposredne ugroženosti.
- (3) Planovima djelovanja civilnih nositelja obrambenih priprema iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se državni uredi i državne upravne organizacije, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe posebno važne za obranu i sadržaj njihovih obveza.

Članak 81.a

- (1) Pravne osobe posebno važne za obranu su gospodarski, zdravstveni i kulturno-informativni subjekti koji svojim proizvodima i uslugama vitalno utječu na život i rad stanovništva, gospodarstvo i društvene djelatnosti, odnosno koji osiguravaju proizvode i usluge važne za Oružane snage.
- (2) Pravne osobe posebno važne za obranu iz stavka 1. ovoga članka dužne su nastaviti djelatnost u stanju neposredne ugroženosti i ratnom stanju s opsegom proizvoda i usluga definiranim u planovima djelovanja nadležnih civilnih nositelja obrambenih priprema.
- (3) Pravne osobe posebno važne za obranu iz stavka 1. ovog članka imaju pravo na prioritetnu opskrbu energijom prema posebnim planovima za stanje neposredne ugroženosti i ratno stanje.
- (4) Zaposlenici u pravnim osobama posebno važnim za obranu iz stavka 1. ovog članka ne podliježu obvezi služenja u pričuvnom sastavu Oružanih snaga.
- (5) Pravne osobe posebno važne za obranu iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje odlukom Vlada na prijedlog ministra obrane.

Članak 82.

- (1) Ministarstvo obrane dužno je osigurati osposobljavanje za planiranje i provođenje obrambenih mjera i aktivnosti utvrđenih zakonskim i podzakonskim propisima te planskim dokumentima.
- (2) Civilni nositelji obrambenih priprema iz članka 81. ovoga Zakona dužni su osigurati upućivanje na osposobljavanje iz stavka 1. ovog članka za svoje djelatnike za koje utvrde da pripadaju u kategorije osposobljavanja.
- (3) Ministar obrane odlukom utvrđuje vrste, sadržaj, način, uvjete, vrijeme i nositelje te kategorije obveznika osposobljavanja iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 83.

- (1) Metodologijom za izradu Plana obrane Republike Hrvatske i planova djelovanja civilnih nositelja obrambenih priprema utvrđuje se način njihove izrade, sadržaj, praćenje i ažuriranje.
- (2) Metodologiju iz stavka 1. ovoga članka donosi Vlada na prijedlog ministra obrane.

Članak 84.

Ministarstva, županije i Grad Zagreb dužni su, u skladu s nadležnostima u području obrane, pratiti provedbu obrambenih priprema i o tome jedanput na godinu izvijestiti Ministarstvo obrane.

1.A OBRAZOVANJE I ZNANSTVENA DJELATNOST ZA POTREBE OBRANE**Članak 84.a**

Za provedbu obrazovanja i znanstvene djelatnosti za potrebe obrane mogu se osnivati visoka učilišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje znanstvena djelatnost i visoko obrazovanje i s ovim Zakonom.

2. INSPEKCIJSKI NADZOR U PODRUČJU OBRANE**Članak 85.**

- (1) Inspekcijski nadzor u području obrane obavljaју inspektori Inspektorata obrane (u daljnjem tekstu: Inspektorat) koji je ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane.
- (2) Inspektori Inspektorata obavljaју inspekcijski nadzor u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama te kod civilnih nositelja obrambenih priprema.
- (3) Inspektori Inspektorata obavljaју inspekcijske nadzore u skladu s ovim Zakonom i pravilnikom koji donosi ministar obrane.
- (4) Pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka propisuje se postupak rada inspektora u provedbi inspekcijskih nadzora za koje su ovlaštени ovim Zakonom.
- (5) Inspekcijski nadzor u području odgovornosti civilnih nositelja obrambenih priprema uz inspektore Inspektorata obavljaју i osobe koje posebno ovlasti ministar obrane te osobe koje ovlasti čelnik tijela državne uprave u skladu s nadležnosti u području obrane.

(6) Na čelu Inspektorata je glavni inspektor obrane, kojeg imenuje i razrješava Vlada na prijedlog ministra obrane na razdoblje od četiri godine i ne može biti ponovno imenovan.

(7) Glavni inspektor obrane za svoj rad odgovoran je Vladi i ministru obrane.

Članak 86.

(1) Inspektori Inspektorata obavljaju inspekcijske nadzore radi utvrđivanja zakonitosti postupanja u primjeni propisa u području obrane.

(2) Inspektori Inspektorata nadziru provedbu propisa koji reguliraju ocjenjivanje spremnosti stožera, zapovjedništava, postrojbi i ustanova Oružanih snaga.

Članak 87.

(1) Inspektor Inspektorata je samostalan u obavljanju inspekcijskih nadzora, sastavlja zapisnik i poduzima mjere u okviru prava, dužnosti i ovlasti utvrđenih ovim Zakonom i posebnim propisima.

(2) Inspektor Inspektorata je obavezan imati položen stručni ispit za inspektora.

(3) Ako osoba raspoređena na mjesto inspektora Inspektorata nema položen stručni ispit iz stavka 2. ovoga članka, mora ga položiti u roku od godine dana od rasporeda na dužnost prema programu koji propisuje ministar obrane na prijedlog glavnog inspektora obrane.

Članak 88.

U obavljanju inspekcijskih nadzora inspektori Inspektorata ovlašteni su:

1. pregledavati dokumente koji se odnose na obranu, osim Plana uporabe Oružanih snaga
2. pregledavati vojne lokacije, vojne građevine i vojne građevine specifične namjene i materijalno-tehnička sredstva na uporabi u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama
3. predložiti uklanjanje neusklađenosti, provedbu mjera i radnji u skladu s planovima i drugim dokumentima
4. predložiti obustavu mjera i radnji koje nisu usklađene sa zakonom, planovima ili propisanim mjerama za obranu
5. naložiti nositeljima obrambenih priprema podnošenje izvješća Inspektoratu
6. naložiti obustavu postupaka i radnji kojima se dovode u opasnost životi i imovina
7. privremeno oduzeti dokumentaciju ili predmete koji u stegovnom, prekršajnom, kaznenom ili drugom postupku mogu poslužiti kao dokaz, a čije oduzimanje ne bi dovelo u pitanje redovito izvršavanje zadaća ili narušavanje borbene spremnosti
8. podnositi prijedloge za pokretanje stegovnoga, prekršajnoga, kaznenoga ili drugoga postupka te predlagati poticajne mjere u skladu s posebnim propisima.

Članak 89.

(1) O izvršenom nadzoru, utvrđenom stanju i provedbi naloženih mjera inspektori Inspektorata sastavljaju zapisnik.

(2) Primjerak zapisnika o inspekcijskom nadzoru Inspektorat je dužan dostaviti ministru obrane, načelniku Glavnog stožera za nadzor dijelova Oružanih snaga te odgovornoj osobi civilnih nositelja obrambenih priprema.

Članak 90.

Primjerak zapisnika o inspekcijskom nadzoru Oružanih snaga Inspektorat dostavlja Predsjedniku Republike.

Članak 90.a

Nadzirane cjeline u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama te civilni nositelji obrambenih priprema dužni su Inspektoratu dostavljati izvješća o realizaciji mjera iz članka 89. ovoga Zakona.

3. POSLOVI VOJNOG GRADITELJSTVA

Članak 91.

(1) Ministarstvo obrane obavlja stručne poslove graditeljskog osiguranja vojnih lokacija i građevina.

(2) Vojnim lokacijama i građevinama smatraju se nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske koje su dane na upravljanje i raspolaganje Ministarstvu obrane, kao i nekretnine koje se unajmljuju za rad, smještaj i obuku zapovjedništava, postrojbi i ustanova te posebne vojne građevine specifične namjene.

(3) Graditeljsko osiguranje vojnih lokacija i građevina obuhvaća planiranje razvoja vojnih lokacija, održavanje vojnih lokacija i građevina te građenje i uklanjanje vojnih građevina.

(4) Vlada uredbom na prijedlog ministra obrane i uz suglasnost ministra nadležnoga za graditeljstvo propisuje vrste, kategorizaciju, upis u katastar nekretnina i vođenje registra vojnih građevina, obavljanje poslova prostornog uređenja i gradnje vojnih građevina, uređuje način obavljanja poslova nadzora nad građenjem i rekonstrukcijom vojnih građevina te posebne mjere zaštite povjerljivih podataka pri građenju, rekonstrukciji i nadzoru nad građenjem, kao i prilikom izdavanja akata povezanih s građenjem vojnih građevina, uporabi inženjerijskih postrojbi Oružanih snaga i oružanih snaga partnerskih država pri građenju vojnih građevina te pitanja o vojnim građevinama za koje dokumentacija o građenju nije dostupna.

Članak 92.

(1) Ministarstvo obrane uz suglasnost ministarstva nadležnoga za prostorno uređenje pravilnikom utvrđuje zaštitne i sigurnosne zone oko vojnih lokacija i građevina.

(2) Radi zaštite vojnih lokacija i građevina Ministarstvo obrane sudjeluje u postupku izrade dokumenata prostornog uređenja i daje mišljenje na predložene dokumente prije njihova donošenja.

(3) Za građevine posebno važne za obranu Republike Hrvatske i građevine koje se planiraju graditi u zaštitnim i sigurnosnim zonama oko vojnih lokacija i građevina, u postupku izdavanja dokumenata za gradnju Ministarstvo obrane utvrđuje posebne uvjete građenja.

(4) Tijelo nadležno za izdavanje dokumenata za gradnju građevina iz stavka 3. ovoga članka ne može ih izdati bez prethodno pribavljene suglasnosti Ministarstva obrane o usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima građenja.

4. ZAŠTITA PODATAKA OBRANE

Članak 93.

- (1) Podaci obrane mogu biti klasificirani ili neklasificirani podaci.
- (2) Podaci klasificirani određenim stupnjem tajnosti (u daljnjem tekstu: klasificirani podaci obrane) zaštićuju se u skladu s posebnim zakonom i propisima donesenima na temelju toga zakona.

Članak 94.

Klasificirani podaci obrane mogu se stvarati, obrađivati i prenositi informacijskim i komunikacijskim sustavima uz primjenu propisanih mjera zaštite klasificiranih podataka.

Članak 95.

Tijela državne uprave i pravne osobe dužni su postupati s klasificiranim podacima obrane na način propisan posebnim zakonom.

Članak 96.

- (1) Zabranjeno je neovlašteno motrenje, snimanje i pristup s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama posebno važnima za obranu i ostalim vojnim lokacijama i građevinama, osim vojnih lokacija i građevina koje se koriste zajedno s pravnim osobama u Republici Hrvatskoj.
- (2) Vojne lokacije i građevine posebno važne za obranu odlukom određuje ministar obrane na prijedlog načelnika Glavnog stožera.
- (3) Civilne lokacije i građevine posebno važne za obranu odlukom određuje Vlada.
- (4) Na prijedlog ministra obrane Vlada uredbom propisuje kriterije za odabir, mjere za zaštitu te način označavanja lokacija i građevina iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.
- (5) Način osiguranja vojnih lokacija i građevina iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom uređuje ministar obrane.

Članak 97.

- (1) Inozemne i domaće pravne i fizičke osobe koje se bave znanstvenim i drugim istraživanjima mogu obavljati istraživanja na lokacijama važnima za obranu na temelju odobrenja ministra obrane i uz prethodno mišljenje ministra nadležnog za znanost.
- (2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka mogu ustupati rezultate istraživanja drugim osobama samo uz suglasnost Ministarstva obrane.
- (3) Lokacije iz stavka 1. ovoga članka odlukom određuje Vlada na prijedlog ministra obrane.

Članak 98.

- (1) Pravne i fizičke osobe registrirane za djelatnost snimanja iz zraka mogu snimati područja u Republici Hrvatskoj nakon pribavljenog odobrenja za snimanje iz zraka.
- (2) Zahtjev za odobrenje za snimanje iz zraka i zahtjev za uporabu zračnih snimaka podnosi naručitelj snimanja odnosno pravna ili fizička osoba po ovlasti naručitelja snimanja.
- (3) O zahtjevima iz stavka 2. ovoga članka odlučuje tijelo državne uprave nadležno za geodetske poslove rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (4) Odobrenje za snimanje iz zraka područja Republike Hrvatske na kojima se nalaze vojne lokacije i građevine iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona tijelo državne uprave nadležno za geodetske poslove izdaje uz prethodnu suglasnost Ministarstva obrane.
- (5) Popis i položaj vojnih lokacija i građevina iz stavka 4. ovoga članka Ministarstvo obrane dostavlja tijelu državne uprave nadležnom za geodetske poslove.
- (6) Naručitelj snimanja odnosno pravna ili fizička osoba koju ovlasti naručitelj snimanja dužna je zračne snimke prije uporabe, a najkasnije u roku od osam dana od dana snimanja, dostaviti na pregled tijelu državne uprave nadležnom za geodetske poslove.
- (7) Tijelo državne uprave nadležno za geodetske poslove u suradnji s Ministarstvom obrane pregledava zračne snimke iz stavka 4. ovoga članka te rješenjem određuje koje se snimke mogu rabiti u skladu s podnesenim zahtjevom odnosno koje se ne mogu javno objavljivati i ustupati drugim korisnicima ili koje je potrebno izuzeti.
- (8) Zračne snimke iz stavka 7. ovoga članka ne smiju se umnožavati, objavljivati, razmjenjivati putem interneta i iznositi iz Republike Hrvatske prije dobivanja odobrenja iz stavka 7. ovoga članka tijela državne uprave nadležnoga za geodetske poslove.
- (9) Naručitelj snimanja je vlasnik snimljenog materijala i odgovoran je za njegovu zaštitu i uporabu u skladu s izdanim odobrenjem.

Članak 99.**Brisan.**

Odredba članka 99. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 70/2019.

Članak 100.

Na prijedlog tijela državne uprave nadležnog za geodetske poslove, a uz prethodnu suglasnost Ministarstva obrane, Vlada donosi uredbu o snimanju iz zraka, kojom se uređuje snimanje iz zraka područja Republike Hrvatske.

5. OBAVJEŠTAJNI, PROTUOBAVJEŠTAJNI I SIGURNOSNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE

Članak 101.

- (1) U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama obavljaju se obavještajni, protuobavještajni i sigurnosni poslovi od interesa za obranu.
- (2) Obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka uređuje se posebnim zakonom.

6. POSLOVI VOJNOGA POMORSKOG I RIJEČNOG PROMETA

Članak 102.

- (1) Vojnopomorski poslovi obuhvaćaju aktivnosti koje se odnose na definiranje i provedbu obrambene politike vezane uz nadležnosti i obveze Ministarstva obrane i Oružanih snaga na moru, nadzor plovidbe domaćih i stranih ratnih brodova te reguliranje ratnog režima plovidbe.
- (2) Ratni režim plovidbe iz stavka 1. ovoga članka uređuje se posebnim propisima kojima se uređuje postupanje u ratnom stanju i stanju neposredne ugroženosti.
- (3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na poslove vojnoga riječnog prometa.

7. POSLOVI VOJNOGA ZRAČNOG PROMETA

Članak 103.

- (1) Tijelo nadležno za vojno zrakoplovstvo je Ministarstvo obrane.
- (2) U vojnom zračnom prometu može se upotrebljavati vojni zrakoplov koji udovoljava uvjetima propisanim zakonom.
- (3) Hrvatski vojni zrakoplovi imaju državnu pripadnost Republike Hrvatske i obvezni su nositi znakove državne pripadnosti i registracijske oznake utvrđene propisima donesenima na temelju ovoga Zakona.

Članak 104.

- (1) Vojni aerodrom je vojna lokacija čije je upravljanje u nadležnosti Ministarstva obrane.
- (2) Uvjete za uporabu vojnog aerodroma pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 105.

- (1) Registar vojnih zrakoplova vodi Ministarstvo obrane.
- (2) Opće uvjete za upis i brisanje vojnih zrakoplova iz registra pravilnikom propisuje ministar obrane.

Članak 106.

Sposobnost zrakoplova za sigurnu zračnu plovidbu utvrđuje se pravilnikom koji donosi ministar obrane, a dokazuje se potvrdom o plovidbenosti koju izdaje Ministarstvo obrane.

Članak 107.

- (1) Na vojni zračni promet odgovarajuće se primjenjuju opći propisi o zračnom prometu.
- (2) Stvari koje nisu uređene općim propisima o zračnom prometu ministar obrane uredit će pravilnicima uz prethodnu suglasnost ministra nadležnoga za poslove civilnoga zračnog prometa.
- (3) Propisima iz stavka 2. ovoga članka uredit će se letenje, kontinuirana plovidbenost i održavanje vojnih zrakoplova, označavanje i registar vojnih zrakoplova, vojna oprema koja se koristi u vojnom zračnom prometu, izvješćivanje i istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova te vojno padobranstvo.

8. VOJNOPOLICIJSKI POSLOVI**Članak 108.**

- (1) U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama ustrojava se vojna policija sa zadaćom obavljanja vojnopolicijskih poslova u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.
- (2) Vojnopolicijske poslove ovlaštene službene osobe vojne policije obavljaju u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima kojima se uređuje kazneni i prekršajni postupak te drugim zakonima i podzakonskim propisima.
- (3) Vojnopolicijske ovlasti u smislu ovoga Zakona primjenjuju ovlaštene službene osobe vojne policije.
- (4) Vojnopolicijski poslovi i provedba ovlasti propisuju se pravilnikom koji donosi ministar obrane uz suglasnost ministra unutarnjih poslova.

Članak 109.**Brisan.**

Odredba članka 109. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 30/2018.

Članak 110.

- (1) Vojna policija u obavljanju vojnopolicijskih poslova ovlaštena je postupati prema:
1. pripadnicima Oružanih snaga
 2. državnim službenicima i namještenicima u službi u Ministarstvu obrane, u vezi s poslovima iz djelokruga rada Ministarstva obrane i Oružanih snaga
 3. drugim osobama u vojnim lokacijama i građevinama
 4. osobama u bijegu izvan prostora vojne lokacije i građevine, a koje su zatečene u izvršenju ili pokušaju izvršenja kaznenog djela na prostoru vojne lokacije i građevine
 5. osobama izvan vojnih lokacija i građevina u provedbi vojnopolicijskih poslova koji se odnose na nadzor vojnih vozila i upravljanje prometom vozila na cestama pri kretanju vojnih postrojbi i vozila, mjere i radnje zaštite štićenih osoba u lokacijama i prostorima gdje se te štićene osobe nalaze te na kriminalističke poslove u lokacijama i prostorima gdje Ministarstvo obrane i Oružane snage provode službene aktivnosti

6. civilnim osobama u slučaju postupanja u skladu s člankom 62.a ovoga Zakona prema uvjetima utvrđenim posebnom odlukom Vlade.
- (2) Ako se prilikom postupanja prema osobama iz stavka 1. točaka 3. i 4. ovoga članka utvrdi da se ne radi o pripadnicima Ministarstva obrane ili Oružanih snaga, vojna policija dužna je odmah izvijestiti policiju.

Članak 111.

(1) U obavljanju vojnopolicijskih poslova ovlaštene službene osobe vojne policije imaju sljedeće ovlasti:

1. prikupljanje, procjena, pohrana, obrada i korištenje podataka
 2. provjera i utvrđivanje identiteta osoba i predmeta
 3. prikupljanje obavijesti
 4. pozivanje
 5. dovođenje i privođenje
 6. traganje za osobama i predmetima
 7. privremeno ograničenje slobode kretanja
 8. davanje upozorenja i naredbi
 9. privremeno oduzimanje i čuvanje predmeta
 10. zaprimanje prijava, podnošenje kaznenih prijava, podnošenje stegovnih prijava, podnošenje obavijesti o povredi vojne stege i obavijesti o povredi službene dužnosti, izdavanje prekršajnih naloga te podnošenje optužnih prijedloga
 11. osiguranje mjesta događaja
 12. provjera uspostavljanja elektroničke komunikacije
 13. poligrafsko ispitivanje
 14. pregled prostorijske, prostora, objekata i dokumentacije
 15. pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava
 16. fotografiranje i snimanje
 17. prikrivene vojnopolicijske radnje
 18. uporaba sredstava prisile
 19. zaštita žrtava kaznenih djela i drugih osoba
 20. zadržavanje
 21. zaštita šticećenih osoba, objekata i prostora.
- (2) U slučaju rata i stanja neposredne ugroženosti uz primjenu ovlasti iz stavka 1. ovoga članka ovlaštena službena osoba vojne policije ima ovlast za uporabu tuđega prijevoznog sredstva i elektroničkoga komunikacijskog uređaja.
- (3) Dokazne i druge radnje u smislu zakona kojim se uređuje kazneni postupak po službenoj dužnosti provode ovlaštene službene osobe vojne policije imenovane istražiteljima.
- (4) Istražitelje iz stavka 3. ovoga članka imenuje odlukom ministar obrane ili osoba koju on ovlasti uz prethodno mišljenje Glavnoga državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

(5) Za istražitelje iz stavka 3. ovoga članka mogu biti imenovane ovlaštene službene osobe vojne policije s odgovarajućom razinom obrazovanja i radnim iskustvom i koje su posebno osposobljene za provođenje dokaznih radnji.

Članak 111.a

(1) Nadzor nad primjenom ovlasti iz članka 111. stavka 1. točaka 12. i 17. ovoga Zakona provodi Vijeće za građanski nadzor nad primjenom pojedinih policijskih ovlasti (u daljnjem tekstu: Vijeće) ustrojeno zakonom kojim se uređuju policijski poslovi i ovlasti.

(2) Nadzor iz stavka 1. ovoga članka može se provoditi nakon dovršetka kriminalističkog istraživanja tijekom kojeg su primijenjene ovlasti iz članka 111. stavka 1. točaka 12. i 17. ovoga Zakona.

(3) Prilikom obavljanja nadzora iz stavka 1. ovoga članka Vijeće je ovlašteno od Operativno-tehničkog centra za nadzor telekomunikacija zatražiti usporedbu podataka kojima raspolaže s podacima vojne policije o primijenjenim ovlastima iz članka 111. stavka 1. točaka 12. i 17. ovoga Zakona.

(4) U obavljanju nadzora iz stavka 1. ovoga članka Vijeće može vršiti uvid u izvješća i druge dokumente vojne policije, tražiti pisana očitovanja, a radi pojašnjenja navoda iz očitovanja može obaviti razgovore s osobama koje su primjene ovlasti odobrile i primjenjivale.

(5) Kada Vijeće provodi nadzor iz stavka 1. ovoga članka, u radu Vijeća bez prava odlučivanja sudjeluje ovlaštena službena osoba vojne policije koju odredi čelnik ustrojstvene jedinice vojne policije, čija je zadaća pružanje stručne pomoći Vijeću.

(6) Izvješće o saznanjima i podacima prikupljenim u obavljanju nadzora iz stavka 1. ovoga članka Vijeće će dostaviti u roku od 15 dana predsjedniku Hrvatskoga sabora, predsjednicima Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora, ministru obrane i načelniku Glavnog stožera, a o izvršenom nadzoru izvješćuje se i podnositelj zahtjeva.

Članak 111.b

Nadzor iz članka 111.a ovoga Zakona Vijeće provodi na temelju:

- programa nadzora koji utvrđuje Hrvatski sabor na prijedlog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost i uz prethodno mišljenje Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora
- zahtjeva osoba koje smatraju da su im nezakonitom primjenom ovlasti iz članka 111. stavka 1. točaka 12. i 17. ovoga Zakona povrijeđena prava
- zahtjeva državnih tijela u vezi sa sumnjom na nezakonitu primjenu ovlasti iz članka 111. stavka 1. točaka 12. i 17. ovoga Zakona.

9. KOMUNIKACIJSKI I INFORMACIJSKI POSLOVI

Članak 112.

(1) U Ministarstvu obrane i Oružanim snagama obavljaju se stručni poslovi pružanja i održavanja komunikacijskih i informacijskih usluga za potrebe obrane.

(2) Pravne osobe koje se bave pružanjem komunikacijskih i informacijskih usluga u slučaju rata ili stanja neposredne ugroženosti imaju obvezu ustupiti korištenje kapaciteta Ministarstvu obrane i Oružanim snagama za potrebe obrane.

GLAVA VI.

PRAVA, OBVEZE I ODGOVORNOSTI OSOBA U SLUŽBI U MINISTARSTVU OBRANE I ORUŽANIM SNAGAMA

Članak 113.

(1) U službu u Ministarstvo obrane raspoređuju se državni službenici i namještenici te djelatne vojne osobe na položaje i radna mjesta utvrđena Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva obrane.

(2) Prestao važiti.

Odredba članka 113. stavka 2. prestala je važiti aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 155/2023, od dana koji taj akt navodi.

(3) Postupak i kriterije upućivanja državnih službenika i namještenika Ministarstva obrane na rad u međunarodnu organizaciju ili nacionalno predstavništvo, strukture Europske unije te druga međunarodna tijela iz područja obrane i sigurnosti pravilnikom propisuje ministar obrane.

(4) U službu u Oružane snage raspoređuju se djelatne vojne osobe i državni službenici i namještenici na ustrojbenja mjesta utvrđena knjigama ustroja stožera, zapovjedništava, postrojbi i ustanova Oružanih snaga.

(5) Prava, obveze i odgovornosti pripadnika Oružanih snaga uređuju se posebnim zakonom.

(6) Državnim službenicima i namještenicima Ministarstva obrane upućenima na rad u međunarodne organizacije mjerila za plaće i druga primanja odnosno materijalna prava diplomatskih osoba, administrativno-tehničkog osoblja te članova njihove uže obitelji uredbom utvrđuje Vlada.

(7) Državni službenici i namještenici raspoređeni u službu u Ministarstvo obrane i Oružane snage kojima tijekom preustroja prestaje služba ostvaruju pravo na otpremninu u iznosu koji odlukom odredi ministar obrane.

(8) Državnim službenicima i namještenicima zabranjena je u vojnim lokacijama i u prostorima Ministarstva obrane svaka politička djelatnost, osnivanje stranaka, održavanje političkih skupova i demonstracija te javno istupanje u vezi s odnosima i stanjem u Ministarstvu obrane bez odobrenja ministra obrane ili osobe koju on ovlasti.

GLAVA VII.

FINANCIRANJE OBRANE

Članak 114.

(1) U državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva za programe, projekte i aktivnosti nositelja obrambene funkcije.

(2) Izrada prijedloga i izvršenje proračuna u Ministarstvu obrane odvijaju se na temelju odredbi Zakona o proračunu i u skladu s postupcima koje utvrđuje Ministarstvo financija.

Članak 115.

(1) Sredstva naoružanja i vojne opreme, komponente za proizvodnju i remont naoružanja i vojne opreme te uređaje namijenjene za proizvodnju naoružanja i vojne opreme određuje Vlada.

(2) Na sredstva naoružanja i vojnu opremu za potrebe Oružanih snaga i komponente namijenjene za proizvodnju i remont naoružanja i vojne opreme te uređaje namijenjene za proizvodnju naoružanja i vojne opreme ne plaća se carina.

GLAVA VIII.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 116.

(1) Novčanom kaznom od 1000,00 eura do 10.000,00 eura kaznit će se za prekršaj županija i Grad Zagreb ako nisu izradili plan djelovanja u ratu i stanju neposredne ugroženosti (članak 81. stavci 2. i 3.).

(2) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se i odgovorna osoba u županiji i Gradu Zagrebu za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Novčanom kaznom od 1000,00 eura do 6630,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna i fizička osoba:

1. ako bez odobrenja sustavima bespilotnih zrakoplova motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama (članak 96. stavak 1.)
2. ako bez odobrenja nadležnog tijela provodi znanstvena ili druga istraživanja na područjima i lokacijama važnima za obranu Republike Hrvatske ili ako protivno zakonu rezultate istraživanja ustupi drugim osobama (članak 97. stavci 1. i 2.)
3. ako snima iz zraka bez odobrenja, ako zračne snimke ne dostavi na pregled prije njihove uporabe te ako umnožava, objavljuje, razmjenjuje putem interneta i iznosi snimke iz Republike Hrvatske bez odobrenja (članak 98. stavci 1., 6. i 8.).

(4) Tko ponovi prekršaj iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom propisanom za taj prekršaj uvećanom za iznos od 1000,00 eura.

Članak 117.

(1) Novčanom kaznom od 1000,00 eura do 6630,00 eura kaznit će se za prekršaj vlasnik odnosno korisnik vojne lokacije i građevine posebno važne za obranu ako ne postupa u skladu s uredbom Vlade kojom se propisuju kriteriji za odabir, mjere za zaštitu te način označavanja lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona odnosno pravilnikom ministra obrane kojim se uređuje način osiguranja vojnih lokacija i građevina iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona (članak 96. stavci 4. i 5.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se i odgovorna osoba vlasnika odnosno korisnika vojne lokacije i građevine iz članka 96. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Tko ponovi prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, kaznit će se novčanom kaznom propisanom za taj prekršaj uvećanom za iznos od 1000,00 eura.

Članak 118.

(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba:

1. ako ne ukloni neusklađenosti, provedbu mjera i radnji u skladu s planovima i drugim dokumentima, ako ne obustavi mjere i radnje koje nisu usklađene sa zakonom, planovima ili propisanim mjerama za obranu, ako ne podnese izvješće Inspektoratu, ako ne obustavi postupke i radnje kojima se dovode u opasnost životi i imovina (članak 88. stavci 3., 4., 5. i 6.)
2. ako stvara, obrađuje i prenosi klasificirane podatke informacijskim i komunikacijskim sustavima suprotno propisanim mjerama zaštite klasificiranih podataka (članak 94.)
3. ako ne postupa s klasificiranim podacima obrane na propisani način (članak 95.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1500,00 eura do 6630,00 eura.

Članak 119.

(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj fizička osoba:

1. ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za sudjelovanje u vojnoj obvezi, radnoj obvezi, radnoj pomoći odnosno za ustupanje materijalnog sredstva (članak 35. stavak 1.)
2. ako neovlašteno motri, snima i pristupa s kopna, mora i iz zraka vojnim lokacijama i građevinama posebno važnima za obranu i ostalim vojnim lokacijama i građevinama, osim vojnih lokacija i građevina koje se koriste zajedno s pravnim osobama u Republici Hrvatskoj (članak 96. stavak 1.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1500,00 eura do 6630,00 eura.

Članak 119.a

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj novak ako se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu nadležnog tijela u vrijeme i na mjestu koji su naznačeni u pojedinačnom odnosno općem pozivu za temeljno vojno osposobljavanje (članak 21.n stavci 1., 3., 4. i 5.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1500,00 eura do 6630,00 eura.

(3) Za novaka iz stavka 1. ovoga članka koji se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu na temeljno vojno osposobljavanje ovlašteni tužitelj za pokretanje prekr-

šajnog postupka je Ministarstvo obrane, nadležni područni odjel za poslove obrane.

Članak 119.b

(1) Novčanom kaznom od 500,00 eura do 5000,00 eura kaznit će se za prekršaj civilni obveznik ako bez opravdanog razloga ne dođe u tijelo u vrijeme naznačeno u rješenju za obavljanje civilne službe odnosno ako bez opravdanog razloga napusti civilnu službu (članak 24. stavci 2. i 4.).

(2) Tko ponovi prekršaj iz stavka 1. ovoga članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1500,00 eura do 6630,00 eura.

(3) Za civilnog obveznika iz stavka 1. ovoga članka koji bez opravdanog razloga ne dođe u tijelo u vrijeme naznačeno u rješenju za obavljanje civilne službe odnosno ako bez opravdanog razloga napusti civilnu službu ovlašteni tužitelj za pokretanje prekršajnog postupka je tijelo državne uprave nadležno za civilnu zaštitu koje je prethodno odobrilo civilnu službu.

GLAVA IX.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 120.

(1) Provedbeni propisi na temelju ovlasti iz ovoga Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Provedbeni propisi doneseni u skladu s odredbama Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona u dijelu u kojem nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 121.

(1) Pripadnicima Ministarstva obrane, Oružanih snaga i Ministarstva unutarnjih poslova koji su zaposleni ili im se staž osiguranja računa po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu u razdoblju od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a hrvatskim braniteljima koji nisu zaposleni ili ne ostvaruju staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se kao poseban staž u dvostrukom trajanju.

(2) Osobama koje su bile nezaposlene, a mobilizirane su u civilnu zaštitu, službu motrenja i obavješćivanja, kao i obveznicima radne obveze, vrijeme provedeno u civilnoj zaštiti, službi motrenja i obavješćivanja i izvršavanju radne obveze uračunava se u posebni staž u jednostrukom trajanju.

Članak 122.

Brisan.

Odredba članka 122. brisana je aktom objavljenim u »Narodnim novinama« broj 136/2025.

Članak 123.

Osoba zatečena na dužnosti načelnika Glavnog stožera na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ostaje na dužnosti načelnika Glavnog stožera do isteka mandata na

koji je imenovana u skladu s odredbama Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.).

Članak 124.

Odluka o uvećanju plaće namještenika raspoređenih na ustrojbeno mjesto vozača opasnih tvari i laboranta u Ministarstvu obrane (»Narodne novine«, br. 44/05.) kojom su na temelju Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.) određena ustrojbenja mjesta na kojima namještenici raspoređeni u službu u Ministarstvo obrane ostvaruju pravo na uvećanje plaće, kao i iznos uvećanja, ostaje na snazi do 1. siječnja 2014.

Članak 125.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.), osim odredbi članka 22. stavka 1. točke 4. i članka 84. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.) koje važe do stupanja na snagu posebnoga zakona kojim će se urediti obveza državljana u području civilne zaštite.

Članak 126.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti u Zakonu o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu (»Narodne novine«, br. 33/02. i 92/10.) odredbe koje se odnose na pripadnike Oružanih snaga.

Članak 127.

Godišnje izvješće o spremnosti obrambenoga sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama za 2012. godinu, s izvješćem o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj za 2012. godinu Vlada će podnijeti Hrvatskom saboru tijekom 2013. godine u skladu s odredbama Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 33/02., 58/02., 76/07. i 153/09.).

Članak 128.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 39. stavka 2. podstavka 3., članka 52. i članka 53. ovoga Zakona koji stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Odredbe akata o izmjenama i odluke Ustavnog suda

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 75/2015

Članak 29.

Upravna tijela jedinica lokalne samouprave i Grada Zagreba u čijem su djelokrugu poslovi komunalnoga gospodarstva dužna su u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona uskladiti rješenja o komunalnoj naknadi s člankom 23. ovoga Zakona.

Napomena priređivača; nije zakonski tekst. Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-3760/2015 i dr. (»Narodne novine« broj 110/2017) ukinuta je odredba članka 29. ovoga akta. Tekst se donosi kako je objavljen.

Članak 30.

Provedbeni propisi na temelju ovlasti iz ovoga Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Provedbeni propisi koji se donose na temelju ovlasti iz Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13.) uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 27/2016

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Izreka odluke objavljene u »Narodnim novinama« broj 110/2017

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2605

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Rajko Mlinarić, Antun Palarić i Miroslav Šumanović, odlučujući o prijedlozima za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) na sjednici održanoj 10. listopada 2017. donio je

ODLUKU

I. Pokreće se postupak za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom i ukidaju se članci 23. i 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani (»Narodne novine« broj 75/15.).

II. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 30/2018**Članak 32.**

(1) Podzakonski propisi na temelju ovlasti iz članaka 6., 7., 8., 11., 20. i 29. ovoga Zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Provedbeni propisi doneseni na temelju ovlasti iz Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 27/16. i 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 33.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 70/2019**Članak 17.**

Provedbeni propisi doneseni na temelju ovlasti iz Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 27/16. i 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 30/18.) uskladit će se s odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 18.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 155/2023*Prestanak važenja odredbi propisa o plaćama u državnoj službi***Članak 52.**

(1) Dana 1. ožujka 2024. u državnoj službi prestaju važiti dosadašnji propisi o plaćama, i to:

1. članci 108. – 112. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (»Narodne novine«, br. 27/01.) i propisi doneseni na temelju toga Zakona:

– Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi (»Narodne novine«, br. 37/01., 38/01. – ispravak, 71/01., 89/01., 112/01., 7/02. – ispravak, 17/03., 197/03., 21/04., 25/04. – ispravak, 66/05., 131/05., 11/07., 47/07., 109/07., 58/08., 32/09., 140/09., 21/10., 38/10., 77/10., 113/10., 22/11., 142/11., 31/12., 49/12., 60/12., 78/12., 82/12., 100/12., 124/12., 140/12., 16/13., 25/13., 52/13., 96/13., 126/13., 2/14., 94/14., 140/14., 151/14., 76/15., 100/15., 71/18., 73/19., 63/21., 13/22., 139/22., 26/23. i 87/23.)

– Uredba o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (»Narodne novine«, br. 74/02., 58/08., 119/11., 33/13., 65/15., 2/17. i 63/21.)

2. članak 43. i članci 78. – 80. Zakona o policiji (»Narodne novine«, br. 34/11., 130/12., 89/14. – vjerodostojno tumačenje, 151/14., 33/15., 121/16. i 66/19.) i propisi doneseni na temelju toga Zakona:

- Uredba o plaćama policijskih službenika (»Narodne novine«, br. 7/22., 149/22. i 26/23.)
- Uredba o klasifikaciji radnih mjesta policijskih službenika (»Narodne novine«, br. 7/22. i 149/22.)
- Odluka o isplati materijalnih prava i drugih naknada državnim službenicima zaposlenima na poslovima protuminskog djelovanja (»Narodne novine«, br. 116/18. i 138/21.)

3. članak 91. Zakona o carinskoj službi (»Narodne novine«, br. 68/13., 30/14., 115/16., 39/19. i 98/19.) i propis donesen na temelju toga Zakona:

- Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova za carinske službenike (»Narodne novine«, br. 78/17.)

4. članak 19. stavak 6. Zakona o Poreznoj upravi (»Narodne novine«, br. 115/16. i 98/19.) i propis donesen na temelju toga Zakona:

- Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova, dodatku za uvjete rada te kriterijima i najvišem mogućem iznosu dodatka za natprosječne rezultate u radu za službenike Porezne uprave (»Narodne novine«, br. 78/17.)

5. članak 113. stavak 2. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18. i 70/19.) i članak 139.a Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 50/16., 30/18. i 125/19.) te odluka donesena na temelju tih zakona:

- Odluka o dodacima na osnovnu plaću u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 92/18.)

6. članak 31.a stavak 2. Uredbe o plaćama, dodacima i naknadama u službi vanjskih poslova (»Narodne novine«, br. 22/03., 48/03., 39/06., 36/07., 25/13., 48/18., 15/19., 99/22. i 101/23.) i Popis posebnih naziva radnih mjesta i koeficijenata složenosti poslova u sjedištu službe vanjskih poslova (Prilog IV.), koji je sastavni dio navedene Uredbe

7. članak 31. stavak 2. Zakona o Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, br. 115/18., 117/21. i 67/23.) i propis donesen na temelju toga Zakona:

- Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova za radna mjesta u Državnom inspektoratu (»Narodne novine«, br. 107/19.)

8. članak 46. stavak 2. Zakona o Državnom sudbenom vijeću (»Narodne novine«, br. 116/10., 57/11., 130/11., 13/13., 28/13., 82/15., 67/18., 126/19., 80/22. i 83/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske)

9. članak 47. stavak 3. Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću (»Narodne novine«, br. 67/18., 126/19. i 80/22.)

10. članak 5. stavak 4. i članak 6. stavak 2. Zakona o lučkim kapetanijama (»Narodne novine«, br. 118/18.)

11. članak 47. stavak 6. i stavak 8. podstavak 1. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, br. 66/19.)
 12. članak 68. stavak 3. i članak 76. Zakona o vatrogastvu (»Narodne novine«, br. 125/19. i 114/22.) i Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova (»Narodne novine«, br. 46/23.) u odnosu na profesionalne vatrogasce u Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici
 13. članak 14. stavak 2. Zakona o službenoj statistici (»Narodne novine«, br. 25/20.)
 14. Odluka o plaći predsjednika i članova Odbora za državnu službu (»Narodne novine«, br. 8/06. i 30/13.)
 15. Odluka o visini letačkog dodatka i dodatka za odgovornost za dužnosnika i službenike Direkcije za korištenje službenih zrakoplova, Klasa: 121-15/02-01/01, Urbroj: 5030109-02-1 od 17. listopada 2002.
- (2) Dana 1. ožujka 2024. prestaju važiti:
1. članci 81. – 83. Zakona o policiji (»Narodne novine«, br. 34/11., 130/12., 89/14. – vjerodostojno tumačenje, 151/14., 33/15., 121/16. i 66/19.) i propis donesen na temelju toga Zakona:
 - Pravilnik o ocjenjivanju policijskih službenika (»Narodne novine«, br. 113/12.).
- (3) Dana 1. ožujka 2024. ukida se poseban dodatak na plaću zbog rada u posebnim uvjetima iz članka 36. stavka 1. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (»Narodne novine«, br. 14/21.).
- (4) Dana 1. ožujka 2024. prestaje mogućnost propisivanja dodatka na plaću službenika zaposlenih u zemljišnoknjižnim odjelima iz članka 124. Zakona o zemljišnim knjigama (»Narodne novine«, br. 63/19. i 128/22.).
- (5) Dana 1. ožujka 2024. prestaje pravo na poseban dodatak na plaću zbog rada u posebnim uvjetima iz članka 116.a stavka 1. Zakona o sudovima (»Narodne novine«, br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 21/22., 60/22. i 16/23.).
- (6) Ministar unutarnjih poslova dužan je uskladiti Pravilnik o vrstama nagrada, medalja, priznanja i zahvalnica Ministarstva unutarnjih poslova te uvjetima i postupku njihove dodjele (»Narodne novine«, br. 95/22.) s odredbama ovoga Zakona, u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu uredbe iz članka 10. stavka 8. ovoga Zakona.

Prijelazne i završne odredbe akta objavljenog u »Narodnim novinama« broj 136/2025

Članak 32.

- (1) Pravilnike donesene na temelju ovlasti iz članka 21. stavka 4., članka 25. stavka 8. i članka 28. stavka 3. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 27/16. i 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.) ministar obrane uskladit će s odredbama ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Vlada će uredbe iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Ministar obrane će pravilnike iz članka 8. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Ministar nadležan za civilnu zaštitu će pravilnik iz članka 11. ovoga Zakona donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 33.

Ročnici zatečeni na dragovoljnom vojnom osposobljavanju na dan stupanja na snagu ovoga Zakona završit će program dragovoljnog vojnog osposobljavanja u skladu sa Zakonom o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19. i 155/23.).

Članak 34.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Odluka o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka (»Narodne novine«, br. 105/07.).

Članak 35.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o civilnoj službi (»Narodne novine«, br. 25/03.).

Članak 36.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.